

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
ΔΥΤΙΚΗΣ
ΕΛΛΑΔΑΣ
χώρα αντιστάσεως!

Περιφερειακός Μηχανισμός
Διάγνωσης Αναγκών Αγοράς
Εργασίας Δυτικής Ελλάδος

Έργο

**«Παροχή Εξειδικευμένων Υπηρεσιών
για την Ανάπτυξη και Λειτουργία
Περιφερειακού Μηχανισμού
Διάγνωσης της Αγοράς Εργασίας στην
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος»
(MIS 5075872)**

ΕΕΟ
GROUP
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΥΜΒΟΥΧΩΝ

**Π.1.2.4 «Ετήσιες πρωτογενείς έρευνες πεδίου
σε κοινωνικές επιχειρήσεις της Περιφέρειας»
Έτος αναφοράς 2021**

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ 2014 – 2020
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Επιτελική Σύνοψη

Η παρούσα έρευνα, με τίτλο «**Π.1.2.4 Ετήσιες πρωτογενείς έρευνες πεδίου σε κοινωνικές επιχειρήσεις της Περιφέρειας. Έτος 2022**», αποτελεί τμήμα του Πακέτου Εργασιών (ΠΕ) «Μελέτες – Έρευνες Μηχανισμού – Τροφοδότηση αναπτυξιακού προγραμματισμού για την ΠΠ 2014 – 2020 και 2021 – 2027» (κωδικός αναφοράς Π.1.2) του έργου «**Παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών για την Ανάπτυξη και Λειτουργία Περιφερειακού Μηχανισμού Διάγνωσης της Αγοράς Εργασίας στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος**» το οποίο υλοποιείται στα πλαίσια της Πράξης «**Δημιουργία Περιφερειακού Μηχανισμού Διάγνωσης των Αναγκών της Αγοράς Εργασίας**» με Αναθέτουσα Αρχή την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος.

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να παράσχει πληροφόρηση σχετικά με την υφιστάμενη κατάσταση και τις ανάγκες των κοινωνικών επιχειρήσεων – Φορέων ΚΑΛΟ της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος σε προγράμματα στήριξης, υπηρεσίες, θέσεις απασχόλησης, δεξιότητες του εργατικού δυναμικού, κτλ.

Μέσω της παρούσας έρευνας ζητήθηκε από τους φορείς ΚΑΛΟ να εντοπίσουν τις ανάγκες και τα προβλήματα του τομέα της κοινωνικής επιχειρηματικότητας της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος, με βασική επιδίωξη να υπερκεραστούν αυτά, μέσω συγκεκριμένων προτάσεων, δράσεων και ενεργειών.

Η παρούσα έρευνα πραγματοποιήθηκε το διάστημα 7/7 – 30/08/2022, ενώ από το συνολικό πληθυσμό των 72 φορέων ΚΑΛΟ συμπληρώθηκαν 38 ερωτηματολόγια.

Τα κύρια συμπεράσματα που προέκυψαν ύστερα από την παρούσα έρευνα συνοψίζονται ως εξής:

- Το 65% των κοινωνικών επιχειρήσεων έχει έδρα στον Δήμο Πατρέων, ενώ το 73,68% είναι επιχειρήσεις συλλογικού σκοπού.
- Όσο μεγαλύτερη η διάρκεια λειτουργίας μιας κοινωνικής επιχείρησης τόσο περισσότερα άτομα έχει, κατά μέσο όρο, ως εργαζομένους. Το γεγονός αυτό υποδεικνύει ότι οι νεοσύστατες επιχειρήσεις - Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (ΚΑΛΟ) χρήζουν στήριξης στο ξεκίνημά τους ως προς τις θέσεις εργασίας που δύναται να παρέχουν.
- Ως προς το υφιστάμενο φορολογικό πλαίσιο, προκύπτει ότι το τελευταίο, για την πλειοψηφία των ερωτηθέντων, δεν δρα ανασταλτικά για την ίδρυση φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας -ΚΑΛΟ (31,58% κρίνεται ουδέτερο και 23,68% ικανοποιητικό).
- Περίπου το 60% των φορέων δήλωσαν ότι τα έσοδα από την επιχειρηματική δραστηριότητα που ασκούν (πωλήσεις), δεν είχαν μεγάλη συνεισφορά στη χρηματοδότηση της επιχείρησής τους, ενώ το (82%) των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας – ΚΑΛΟ έχει από πολύ χαμηλή έως μηδενική πρόσβαση σε τραπεζικό δανεισμό.
- Η μέχρι τώρα συμμετοχή των επιχειρήσεων σε επιδοτούμενα προγράμματα για την υλοποίηση επιχειρηματικών σχεδίων με θέμα είτε την ενίσχυση με εξοπλισμό είτε την εισαγωγή καινοτομιών διαφαίνεται ότι είναι σε χαμηλά επίπεδα.
- Οι επιχειρήσεις που κατάφεραν και αξιοποίησαν επιδοτούμενα προγράμματα (22% των ερωτηθέντων), δημιούργησαν νέες θέσεις εργασίας.

- Οι 8 στους 10 φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας δήλωσαν ότι στις άμεσες ανάγκες τους για την επιτυχή υποστήριξη του επιχειρηματικού σχεδιασμού τους είναι η επιδότηση συγκεκριμένου επιχειρηματικού σχεδίου.
- Επιπροσθέτως, αναδείχθηκε ότι 6 στους 10 Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας χρήζουν υποστήριξης στον τομέα της εξωστρέφειας και ότι 1 στους 2 χρειάζεται υποστήριξη ως προς την ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών.
- Η πλειονότητα των φορέων ΚΑΛΟ (65,79%) δεν έχουν αξιοποιήσει σχετικά προγράμματα επιδότησης της ΔΥΠΑ για την πρόσληψη προσωπικού.
- Το 70% των ερωτηθέντων φορέων ΚΑΛΟ απάντησε ότι η επιχείρησή τους διαθέτει κενές θέσεις εργασίας για τις οποίες σχεδιάζει να προβεί σε προσλήψεις το επόμενο διάστημα, εκ των οποίων το 76% απάντησε ότι έχει πρόθεση να χρησιμοποιήσει την Δημόσια Υπηρεσία Απασχόληση.
- Το 80% δηλώνει ενδιαφέρον να διαθέσει θέσεις για πρακτική άσκηση φοιτητών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, ή ακόμα και για πρακτική άσκηση σπουδαστών μαθητείας ΙΕΚ/ΟΑΕΔ.
- 7 στους 10 φορείς δεν έχουν εκτελέσει προγράμματα εκπαίδευσης/επιμόρφωσης του προσωπικού τους, ενώ το 76% των φορέων ΚΑΛΟ δήλωσαν ότι σκοπεύουν να υλοποιήσουν το επόμενο διάστημα σχετικά προγράμματα εκπαίδευσης/κατάρτισης του προσωπικού τους.
- Με βάση την εμπειρία της πανδημίας COVID-19 το 50% των κοινωνικών επιχειρήσεων θα επέλεγε να καταρτίσουν το προσωπικό τους πάνω στις ψηφιακές δεξιότητες.

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή	9
2. Αντικείμενο του έργου του Περιφερειακού Μηχανισμού Διάγνωσης των Αναγκών της Αγοράς Εργασίας	10
2.1 Γενικά στοιχεία	10
2.2 Σκοπός και γενικά στοιχεία της έρευνας	11
3. Παρουσίαση υφιστάμενης κατάστασης τομέα κοινωνικής επιχειρηματικότητας στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας συνολικά και ανά Περιφερειακή Ενότητα	13
4. Η ταυτότητα της έρευνας	18
4.1 Το ερωτηματολόγιο	19
4.2 Περιγραφή μεθόδων επεξεργασίας και ανάλυσης των δεδομένων	19
5. Παρουσίαση αποτελεσμάτων - ευρημάτων της έρευνας	21
5.1 Προφίλ συμμετεχόντων Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας - Κοινωνικών Επιχειρήσεων στην έρευνα	21
5.2 Υφιστάμενη κατάσταση - μελλοντικές προοπτικές	27
5.2.1 Υφιστάμενο φορολογικό πλαίσιο για την λειτουργία των κοινωνικών επιχειρήσεων ως προς τις προοπτικές που δημιουργεί	27
5.2.2 Πηγές χρηματοδότησης	28
5.2.3 Συμμετοχή σε κάποιο επιδοτούμενο πρόγραμμα	33
5.2.4 Μεταβολή Οικονομικής Επίδοσης	34
5.2.5 Ανάγκες των επιχειρήσεων	36
5.3 Θέσεις εργασίας	41
5.3.1 Ειδικότητες εργαζομένων	41
5.3.2 Τρέχουσα κατάσταση απασχόλησης	41
5.3.3 Βαθμός αξιοποίησης ΔΥΠΑ για πρόσληψη προσωπικού	42
5.3.4 Πρόβλεψη για νέες θέσεις εργασίας	44
5.3.5 Πρόβλεψη για ζητούμενες επαγγελματικές ειδικότητες εργαζομένων	45
5.3.6 Βαθμός αξιοποίησης ΔΥΠΑ για αναζήτηση προσωπικού	46
5.3.7 Βαθμός ενδιαφέροντος για παροχή θέσεων πρακτικής	48
5.4 Εκπαίδευση – βελτίωση δεξιοτήτων προσωπικού	49
5.4.1 Βαθμός ύπαρξης απαιτούμενων δεξιοτήτων προσωπικού	49
5.4.2 Βαθμός ύπαρξης απαιτούμενων ψηφιακών δεξιοτήτων προσωπικού	51
5.4.3 Θέματα εκπαίδευσης προσωπικού	53
6. Βασικά συμπεράσματα	58
7. Παράρτημα	61
7.1 Συνοδευτική επιστολή ερωτηματολογίου έρευνας που απευθύνθηκε στις κοινωνικές επιχειρήσεις	61
7.2 Ερωτηματολόγιο έρευνας	62

Κατάλογος Σχημάτων

Σχήμα 1 Ποσοστό φορέων Κ.Α.Λ.Ο. ανά Περιφερειακή ενότητα επί του συνόλου της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας	14
Σχήμα 2 Νομική μορφή/κατηγορία φορέων Κ.Α.Λ.Ο. στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας	14
Σχήμα 3 Ποσοστό φορέων Κ.Α.Λ.Ο. ανά επιχειρηματική δραστηριότητα	16
Σχήμα 4 Κατηγορία της κοινωνικής επιχείρησης	23
Σχήμα 5 Έτη λειτουργίας φορέα ΚΑΛΟ - κοινωνικής επιχείρησης	24
Σχήμα 6 Πόσα άτομα είναι μέλη - μέτοχοι στην κοινωνική επιχείρησή σας	25
Σχήμα 7 Η επιχείρησή σας έχει πάνω από ένα κατάστημα;	26
Σχήμα 8 Υφιστάμενο φορολογικό πλαίσιο για την λειτουργία των κοινωνικών επιχειρήσεων ως προς τις προοπτικές του	27
Σχήμα 9 Πηγή χρηματοδότησης - Έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα της επιχείρησης	29
Σχήμα 10 Πηγή χρηματοδότησης – Δανεισμός	30
Σχήμα 11 Πηγή χρηματοδότησης – Π.Δ.Ε, την Ε.Ε. , διεθνείς ή εθνικούς οργανισμούς ή Ο.Τ.Α	31
Σχήμα 12 Πηγή χρηματοδότησης – Κληροδοτήματα, δωρεές και διάφορες παραχωρήσεις χρήσης περιουσιακών στοιχείων	32
Σχήμα 13 Επιδοτούμενο πρόγραμμα με θέμα την ενίσχυση με εξοπλισμό ή την εισαγωγή καινοτομιών	33
Σχήμα 14 Η οικονομική επίδοση της επιχείρησής το έτος 2021 σε σχέση με το έτος 2020 ..	34
Σχήμα 15 Η οικονομική επίδοση της επιχείρησής το έτος 2022 σε σχέση με το έτος 2021 ..	35
Σχήμα 16 Επιδότηση για την υποστήριξη συγκεκριμένου επιχειρηματικού σχεδίου (Π.χ. ενίσχυση σε υποδομές)	36
Σχήμα 17 Ανάγκες σε εκπαίδευση προσωπικού	38
Σχήμα 18 Ενίσχυση της εξωστρέφειας της επιχείρησης	39
Σχήμα 19 Παροχή συμβουλών σε θέματα ανάπτυξης βελτίωσης προϊόντων ή υπηρεσιών .	40
Σχήμα 20 Τους τελευταίους δώδεκα (12) μήνες οι θέσεις εργασίας στην επιχείρησή σας έχουν αυξηθεί, μειωθεί ή δεν μεταβλήθηκαν;	42
Σχήμα 21 Βαθμός αξιοποίησης προγραμμάτων ΔΥΠΑ για πρόσληψη προσωπικού	43
Σχήμα 22 Πρόβλεψη για νέες θέσεις εργασίας	44
Σχήμα 23 Βαθμός αξιοποίησης ΟΑΕΔ για αναζήτηση προσωπικού	47
Σχήμα 24 Είδος προγράμματος Πρακτικής Άσκησης	49
Σχήμα 25 Βαθμός ύπαρξης απαιτούμενων δεξιοτήτων προσωπικού	50
Σχήμα 26 Βαθμός ύπαρξης απαιτούμενων ψηφιακών δεξιοτήτων προσωπικού	51
Σχήμα 27 Υλοποίηση Προγράμματος Εκπαίδευσης	53
Σχήμα 28 Επιχειρήσεις που σκοπεύουν να υλοποιήσουν προγράμματα εκπαίδευσης/επιμόρφωσης προσωπικού	54
Σχήμα 29 Προτιμώμενες πηγές χρηματοδότησης των προγραμμάτων εκπαίδευσης	55
Σχήμα 30 Ζητούμενα από τους φορείς ΚΑΛΟ θέματα εκπαίδευσης προσωπικού	56

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1 Πλήθος Φορέων Κ.Αλ.Ο. ανά γεωγραφική ενότητα	13
Πίνακας 2 Πλήθος φορέων Κ.Αλ.Ο. ανά κατηγορία επιχειρηματικής δραστηριότητας.....	15
Πίνακας 3 Κατανομή των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας με βάση το καθεστώς τους σε σχέση με τα ισχύοντα στον Ν 4430/2016	17
Πίνακας 4 Έτος ίδρυσης κοινωνικής επιχείρησης.....	21
Πίνακας 5 Περιφερειακή ενότητα & Δήμος τοπικού καταστήματος.....	22
Πίνακας 6 Κατηγορία της κοινωνικής επιχείρησης.....	23
Πίνακας 7 Έτη λειτουργίας φορέα ΚΑΛΟ - κοινωνικής επιχείρησης	24
Πίνακας 8 Πόσα άτομα είναι μέλη - μέτοχοι στην κοινωνική επιχείρησή σας	25
Πίνακας 9 Άτομα που απασχολούνται σήμερα στην κοινωνική επιχείρησή (συμπεριλαμβάνοντας τα μέλη.....	26
Πίνακας 10 Άτομα που απασχολούνται σήμερα στην κοινωνική επιχείρησή (εξαιρουμένων των μελών)	26
Πίνακας 11 Πηγή χρηματοδότησης - Έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα της επιχείρησης	29
Πίνακας 12 Πηγή χρηματοδότησης - Δανεισμός	30
Πίνακας 13 Πηγή χρηματοδότησης – Π.Δ.Ε, την Ε.Ε. , διεθνείς ή εθνικούς οργανισμούς ή Ο.Τ.Α	31
Πίνακας 14 Πηγή χρηματοδότησης – Κληροδοτήματα, δωρεές και διάφορες παραχωρήσεις χρήσης περιουσιακών στοιχείων	32
Πίνακας 15 Επιδοτούμενο πρόγραμμα με θέμα την ενίσχυση με εξοπλισμό ή την εισαγωγή καινοτομιών	33
Πίνακας 16 Η οικονομική επίδοση της επιχείρησής το έτος 2021 σε σχέση με το έτος 2020	34
Πίνακας 17 Η οικονομική επίδοση της επιχείρησής το έτος 2022 σε σχέση με το έτος 2021	35
Πίνακας 18 Επιδότηση για την υποστήριξη συγκεκριμένου επιχειρηματικού σχεδίου (Π.χ. ενίσχυση σε υποδομές).....	37
Πίνακας 19 Ανάγκες σε εκπαίδευση προσωπικού.....	38
Πίνακας 20 Ενίσχυση της εξωστρέφειας της επιχείρησης.....	39
Πίνακας 21 Παροχή συμβουλών σε θέματα ανάπτυξης βελτίωσης προϊόντων ή υπηρεσιών	40
Πίνακας 22 Παροχή συμβουλών σε θέματα ανάπτυξης βελτίωσης προϊόντων ή υπηρεσιών	42
Πίνακας 23 Βαθμός αξιοποίησης προγραμμάτων ΔΥΠΑ για πρόσληψη προσωπικού	43
Πίνακας 24 Πρόβλεψη για νέες θέσεις εργασίας	44
Πίνακας 25 Πρόβλεψη ειδικοτήτων εργαζομένων	45
Πίνακας 26 Βαθμός αξιοποίησης ΟΑΕΔ για αναζήτηση προσωπικού.....	47
Πίνακας 27 Βαθμός ενδιαφέροντος για την παροχή θέσεων πρακτικής	48
Πίνακας 28 Βαθμός ύπαρξης απαιτούμενων δεξιοτήτων προσωπικού	50
Πίνακας 29 Βαθμός ύπαρξης απαιτούμενων ψηφιακών δεξιοτήτων προσωπικού.....	52
Πίνακας 30 Υλοποίηση Προγράμματος Εκπαίδευσης	53
Πίνακας 31 Επιχειρήσεις που σκοπεύουν να υλοποιήσουν προγράμματα εκπαίδευσης/επιμόρφωσης προσωπικού	54

Συντομογραφίες

ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΠΔΕ	Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος
ΟΤΑ	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΚΑΛΟ	Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία

1. Εισαγωγή

Η παρούσα έρευνα, με τίτλο « Π.1.2.4 Ετήσιες πρωτογενείς έρευνες πεδίου σε κοινωνικές επιχειρήσεις της Περιφέρειας. Έτος 2022», αποτελεί τμήμα του Πακέτου Εργασιών (ΠΕ) «Μελέτες – Έρευνες Μηχανισμού – Τροφοδότηση αναπτυξιακού προγραμματισμού για την ΠΠ 2014 – 2020 και 2021 – 2027» (κωδικός αναφοράς Π.1.2) του έργου «Παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών για την Ανάπτυξη και Λειτουργία Περιφερειακού Μηχανισμού Διάγνωσης της Αγοράς Εργασίας στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος» το οποίο υλοποιείται στα πλαίσια της Πράξης «Δημιουργία Περιφερειακού Μηχανισμού Διάγνωσης των Αναγκών της Αγοράς Εργασίας» με Αναθέτουσα Αρχή την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος

Το έργο εντάσσεται στο πλαίσιο του Ε.Π. «Δυτική Ελλάδα» 2014-2020, Άξονα Προτεραιότητας 4 «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και Καταπολέμηση της Φτώχειας και των Διακρίσεων» και χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και από Εθνικούς Πόρους.

Η παρούσα Έκθεση, διαρθρώνεται στις ακόλουθες ενότητες:

- **Κεφάλαιο 1:** αποτελεί την **Εισαγωγή** της παρούσας έκθεσης, όπου αποτυπώνονται στοιχεία σχετικά με την ταυτότητα του έργου, το αντικείμενο και το σκοπό της παρούσας έκθεσης, ενώ παράλληλα αποτελεί τον οδηγό για τις επόμενες ενότητες αυτής.
- **Κεφάλαιο 2:** Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο γίνεται συνοπτική αναφορά στο έργο του Περιφερειακού Μηχανισμού Διάγνωσης της Αγοράς Εργασίας στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος.
- **Κεφάλαιο 3:** Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο γίνεται **παρουσίαση της υφιστάμενη κατάσταση του τομέα της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας στην Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας**, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία του Γενικού Μητρώου Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας.
- **Κεφάλαιο 4:** γίνεται παρουσίαση της **ταυτότητας της έρευνας**.
- **Κεφάλαιο 5:** γίνεται παρουσίαση των **αποτελεσμάτων της έρευνας**.
- **Κεφάλαιο 6:** γίνεται **σύνοψη συμπερασμάτων** των αποτελεσμάτων της έρευνας.
- **Παράρτημα:** όπου **παρουσιάζεται το μεθοδολογικό εργαλείο** διενέργειας της έρευνας.

2. Αντικείμενο του έργου του Περιφερειακού Μηχανισμού Διάγνωσης των Αναγκών της Αγοράς Εργασίας

2.1 Γενικά στοιχεία

Η πράξη «**Δημιουργία Περιφερειακού Μηχανισμού Διάγνωσης των Αναγκών της Αγοράς Εργασίας**» έχει ενταχθεί στο πλαίσιο του Ε.Π. «Δυτική Ελλάδα» 2014-2020 και ειδικότερα στη πρόσκληση για υποβολή προτάσεων με κωδικό 8.i.1 και τίτλο «**Δημιουργία Περιφερειακού Μηχανισμού Διάγνωσης των Αναγκών της Αγοράς Εργασίας**».

Η εν λόγω πράξη αφορά τη σύσταση και λειτουργία Περιφερειακού Μηχανισμού για τη διάγνωση των αναγκών της Αγοράς Εργασίας στην Δυτική Ελλάδα, και έχει ως στόχο την αναβάθμιση της διοικητικής ικανότητας της Περιφέρειας ως προς την παρακολούθηση και τη διάγνωση των αναγκών του τοπικού παραγωγικού συστήματος, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί και να επιτευχθεί στο μέγιστο δυνατό βαθμό ένας ορθός σχεδιασμός πολιτικών και δράσεων στην αγορά εργασίας **συμπεριλαμβανομένων δράσεων για την ενίσχυση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας**.

Η εν λόγω πράξη έρχεται να καλύψει ένα κενό που συνδέεται με:

- Την θεσμική υποχρέωση της Περιφέρειας να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις που απορρέουν από την ανάγκη Σύστασης Δικτύου Φορέων και Οργανισμών για τη λειτουργία του Εθνικού Μηχανισμού Διάγνωσης των Αναγκών της Αγοράς Εργασίας σύμφωνα με τον ν. 4368/2016 (Α' 21) ως τμήμα του εν λόγω δικτύου.
- Την απουσία σε περιφερειακό επίπεδο επιστημονικών τεχνοκρατικών μηχανισμών για τη διάγνωση των αναγκών της αγοράς εργασίας σε συνάρτηση με τις ραγδαία μεταβαλλόμενες οικονομικές συνθήκες.

Ο Περιφερειακός Μηχανισμός περιλαμβάνει εργαλεία και αναλύσεις για την πρόβλεψη, αφενός, των αναγκών σε θέσεις εργασίας ανά επάγγελμα και κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, και αφετέρου των μελλοντικών αναγκών σε δεξιότητες. Σκοπός είναι η αξιοποίηση του συνόλου των πληροφοριών και δεδομένων για τον έγκαιρο και ορθά στοχευμένο σχεδιασμό προγραμμάτων ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης (κατάρτισης, εκπαίδευσης και δημιουργίας θέσεων εργασίας), αλλά και το στοχευμένο σχεδιασμό δράσεων για την διαχείριση των εκάστοτε αλλαγών (τακτικών ή/και έκτακτων) και της αναδιάρθρωσης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος.

Η υλοποίηση της συγκεκριμένης πράξης θα συμβάλλει:

- Στην εκπλήρωση της υποχρέωσης των Περιφερειών Ελλάδος (σύμφωνα με τον ν. 4368/2016), και ως εκ τούτου και της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος, να υποβάλλουν στο Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας τις διαθέσιμες μελέτες, έρευνες και εμπειρογνωμοσύνες για την περιοχή ευθύνης τους, να συγκεντρώνουν δεδομένα που αφορούν ιδίως το αναπτυξιακό προφίλ της Περιφέρειας, το εργατικό δυναμικό, τον προσδιορισμό των αναγκών σε δεξιότητες και επαγγέλματα της αγοράς εργασίας σε Περιφερειακό επίπεδο.

- Στην επιδιωκόμενη και ευκαταία αλληλεπίδραση των Περιφερειών, και ως εκ τούτου και της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος, με την κεντρική διοίκηση προκειμένου να διασφαλίζεται η συμπληρωματικότητα των παρεμβάσεων που αναλαμβάνονται, ώστε με την σταδιακή ενίσχυση της συμμετοχής της (όπως και των υπόλοιπων Περιφερειών) και την ανταλλαγή τεχνογνωσίας να διασφαλισθεί η σταθερή συνεργασία των παρεμβάσεων σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.
- Στην καταγραφή αναγκών της τοπικής αγοράς εργασίας **συμπεριλαμβανομένων και των φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας** σε επαγγελματικές δεξιότητες, ειδικότητες και θέσεις εργασίας από τη μεριά των επιχειρήσεων (skills demand).
- Στην καταγραφή αναγκών και στη διαμόρφωση του προφίλ δεξιοτήτων (skills profile) του εργατικού δυναμικού και ειδικότερα των ανέργων ανά sub-group, λαμβάνοντας υπόψη παραμέτρους όπως το φύλο, το επίπεδο μόρφωσης και η πρότερη επαγγελματική εμπειρία (skills supply).
- Στη διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου σχεδιασμού για κατάρτιση/επανακατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού της Περιφέρειας σε ετήσια βάση, ο οποίος θα λαμβάνει υπόψη την καινοτομική διάσταση και την ειδικότερη αναπτυξιακή δυναμική της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της.
- Στη διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου σχεδιασμού προς όφελος της κατεύθυνσης απασχόλησης και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας του ανθρώπινου δυναμικού της.
- Στην αναβάθμιση των συστημάτων πληροφόρησης προς όλους τους ενδιαφερόμενους, σχετικά με τις ευκαιρίες απασχόλησης και τις προβλέψεις επαγγελμάτων και δεξιοτήτων, γεγονός το οποίο θα διασφαλίζει την πρόσβαση και την αντιστοιχία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης εργασίας, καθώς και θα βελτιώσει τη σύνδεση των προσφερόμενων προγραμμάτων συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης με τις ανάγκες της αγοράς σε περιφερειακό επίπεδο.

2.2 Σκοπός και γενικά στοιχεία της έρευνας

Η παρούσα έρευνα, με τίτλο « **Π.1.2.4 Ετήσιες πρωτογενείς έρευνες πεδίου σε κοινωνικές επιχειρήσεις της Περιφέρειας. Έτος 2022**», αποτελεί τμήμα του Πακέτου Εργασιών (ΠΕ) «Μελέτες – Έρευνες Μηχανισμού – Τροφοδότηση αναπτυξιακού προγραμματισμού για την ΠΠ 2014 – 2020 και 2021 – 2027» (κωδικός αναφοράς Π.1.2) του έργου «**Παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών για την Ανάπτυξη και Λειτουργία Περιφερειακού Μηχανισμού Διάγνωσης της Αγοράς Εργασίας στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος**» το οποίο υλοποιείται στα πλαίσια της Πράξης «**Δημιουργία Περιφερειακού Μηχανισμού Διάγνωσης των Αναγκών της Αγοράς Εργασίας**» με Αναθέτουσα Αρχή την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος.

Η έρευνα αποσκοπεί στο να παράσχει πληροφόρηση σχετικά με την υφιστάμενη κατάσταση και τις ανάγκες των κοινωνικών επιχειρήσεων – Φορέων ΚΑΛΟ της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος σε προγράμματα στήριξης, υπηρεσίες, θέσεις εργασίας, δεξιότητες, κτλ. Μέσω της έρευνας επιδιώκεται η διάγνωση των αναγκών του τομέα της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος ως ένας τομέας που αποτελεί

εναλλακτική πηγή απασχόλησης για ανέργους και ευάλωτες κοινωνικά ομάδες. Μεταξύ αυτών επιδιώκεται, επίσης, η διάγνωση των αναγκών απασχόλησης/κατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού σε κοινωνικές επιχειρήσεις της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος με στόχο την εξαγωγή χρήσιμων δεδομένων και συμπερασμάτων για την ενίσχυση της απασχόλησης και τη βελτίωση των δεξιοτήτων των εργαζομένων στον τομέα αυτό.

Μέσω της έρευνας ζητήθηκε από τις κοινωνικές επιχειρήσεις να παρουσιαστούν οι ανάγκες και τα προβλήματα του τομέα της κοινωνικής επιχειρηματικότητας της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος, με βασική επιδίωξη να υπερκεραστούν, μέσω συγκεκριμένων προτάσεων, δράσεων και ενεργειών.

3. Παρουσίαση υφιστάμενης κατάστασης τομέα κοινωνικής επιχειρηματικότητας στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας συνολικά και ανά Περιφερειακή Ενότητα για το 2021

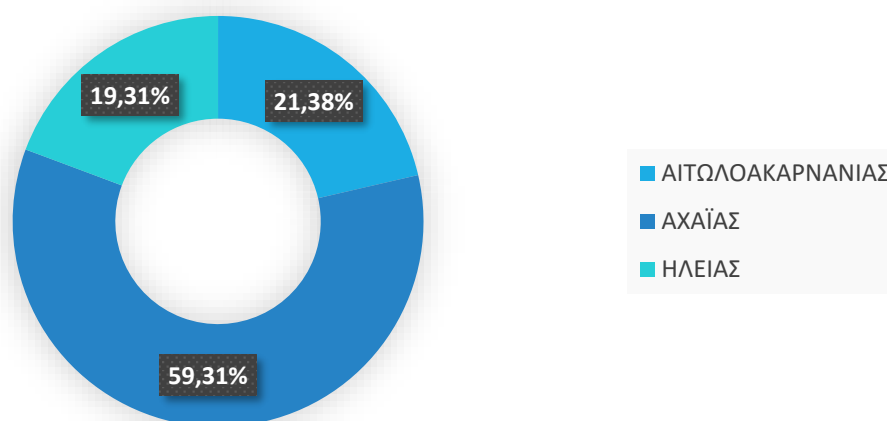
Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζεται η υφιστάμενη κατάσταση του τομέα της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας στην Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία του Γενικού Μητρώου Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας. **Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στην παρουσίαση και ανάλυση στοιχείων ανά Περιφερειακή Ενότητα**, ώστε να εντοπιστούν οι ομοιότητες και οι διαφορές στα χαρακτηριστικά, καθώς και στην δραστηριοποίηση των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, μεταξύ των Περιφερειακών Ενοτήτων.

Οι ενεργοί Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας που δραστηριοποιούνται στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανέρχονται σε εκατό σαράντα πέντε (145), σύμφωνα με τα στοιχεία του Γενικού Μητρώου Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (έτος 2021), ενώ **72 φορείς έχουν λάβει Πιστοποιητικό Μέλους από το Μητρώο**.

Η γεωγραφική κατανομή, ανά Περιφερειακή Ενότητα, των εν λόγω φορέων αποτυπώνεται στον Πίνακα 1 και στο Γράφημα 1. Κύριο χαρακτηριστικό είναι ότι το 60% περίπου των φορέων δραστηριοποιείται στην Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας.

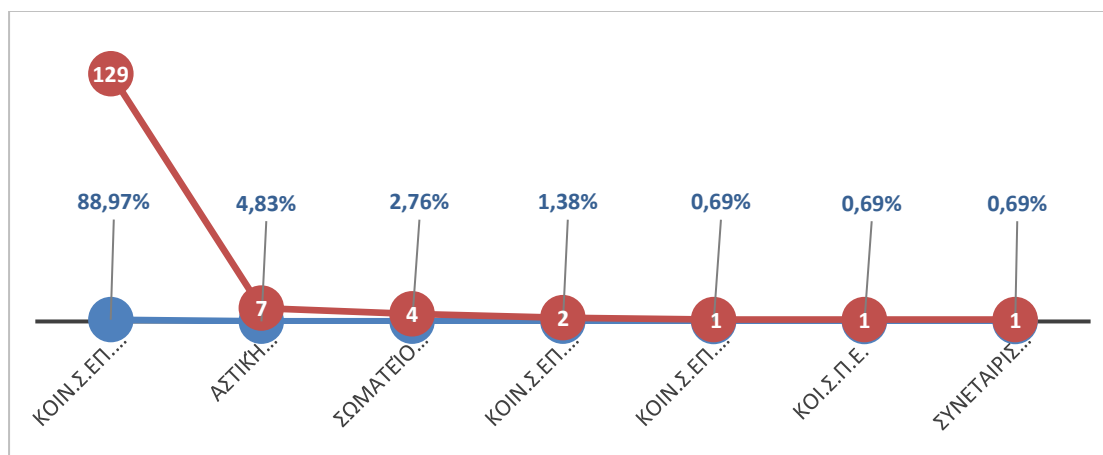
Πίνακας 1 Πλήθος Φορέων Κ.Α.Λ.Ο. ανά γεωγραφική ενότητα

Περιφερειακή Ενότητα	Πλήθος φορέων Κ.Α.Λ.Ο.
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	31
ΑΧΑΪΑΣ	86
ΗΛΕΙΑΣ	28
Σύνολο	145

Σχήμα 1 Ποσοστό φορέων Κ.Α.Λ.Ο. ανά Περιφερειακή ενότητα επί του συνόλου της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

Η συντριπτική πλειοψηφία των φορέων Κ.Α.Λ.Ο. που δραστηριοποιείται στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας υπάγεται στη νομική μορφή/κατηγορία της **Κοιν.Σ.Επ. Συλλογικής και Κοινωνικής Ωφέλειας** (129 σε σύνολο 145), ενώ συναντώνται επίσης οι νομικές μορφές/κατηγορίες της Αστικής Εταιρείας του αρ. 741 του Α.Κ. (7 φορείς), του Σωματείου του αρ. 748 του Α.Κ. (4 φορείς), της Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης Ειδικών Ομάδων (2 φορείς), της Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης Ευάλωτων Ομάδων (1 φορέας), του Κοι.Σ.Π.Ε. (1 φορέας) και του Συνεταιρισμού Εργαζομένων (1 φορέας). Τα εν λόγω στοιχεία αποτυπώνονται σε πλήθος και ποσοστό στο Σχήμα 2.

Σχήμα 2 Νομική μορφή/κατηγορία φορέων Κ.Α.Λ.Ο. στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

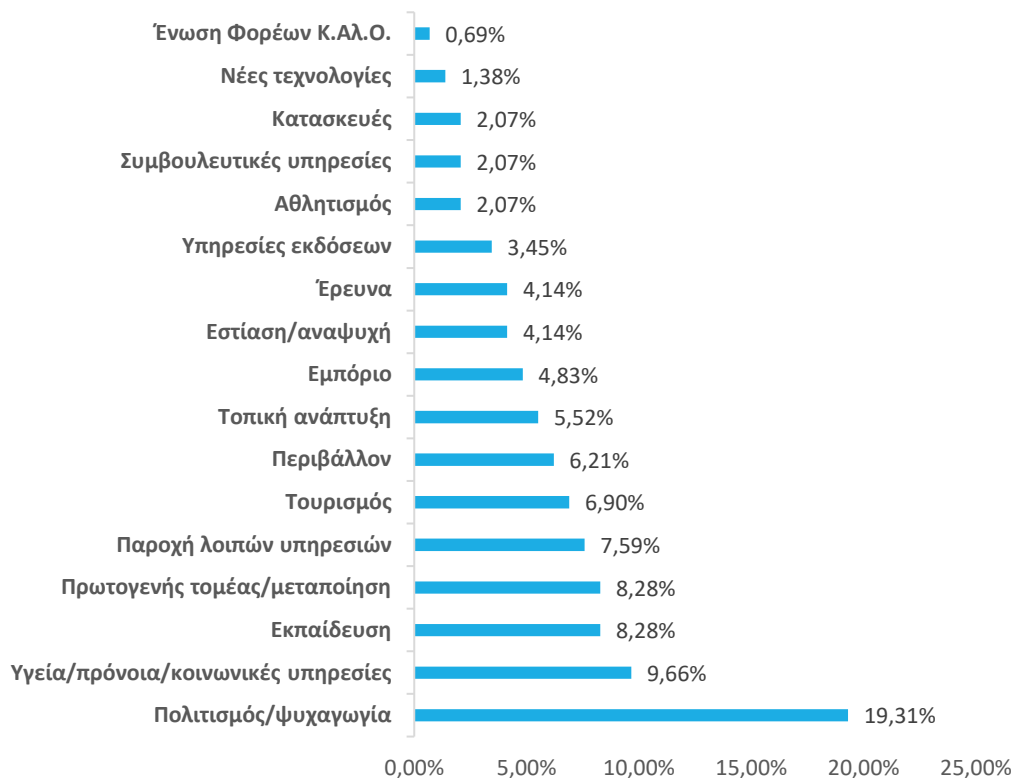
Οι επιχειρηματικές δραστηριότητες που αναπτύσσουν οι φορείς Κ.Α.Λ.Ο. στην περιοχή καλύπτουν ευρύτατη γκάμα, με την κατηγορία «**πολιτισμός/ψυχαγωγία**» να συναντάται στους περισσότερους φορείς (28 φορείς) και τις κατηγορίες «υγεία/πρόνοια/κοινωνικές υπηρεσίες» (14 φορείς), «εκπαίδευση» (12 φορείς), «πρωτογενής τομέας/μεταποίηση» (12 φορείς), «παροχή λοιπών υπηρεσιών» (11 φορείς) και «τουρισμός» (10 φορείς) να έπονται.

Γενικότερα, οι επιχειρηματικές δραστηριότητες των φορέων Κ.Αλ.Ο. ομαδοποιούνται σε δεκαεπτά (17) κατηγορίες, οι οποίες αποτυπώνονται στον Πίνακα 2 και στο Γράφημα 3, ως προς το πλήθος και το ποσοστό αντίστοιχα.

Πίνακας 2 Πλήθος φορέων Κ.Αλ.Ο. ανά κατηγορία επιχειρηματικής δραστηριότητας

A/A	Κατηγορία επιχειρηματικής δραστηριότητας	Πλήθος φορέων
1	Πολιτισμός/ψυχαγωγία	28
2	Υγεία/πρόνοια/κοινωνικές υπηρεσίες	14
3	Εκπαίδευση	12
4	Πρωτογενής τομέας/μεταποίηση	12
5	Παροχή λοιπών υπηρεσιών	11
6	Τουρισμός	10
7	Περιβάλλον	9
8	Τοπική ανάπτυξη	8
9	Εμπόριο	7
10	Εστίαση/αναψυχή	6
11	Έρευνα	6
12	Υπηρεσίες εκδόσεων	5
13	Αθλητισμός	3
14	Συμβουλευτικές υπηρεσίες	3
15	Κατασκευές	3
16	Νέες τεχνολογίες	2
17	Ένωση Φορέων Κ.Αλ.Ο.	1
	Αδιευκρίνιστη επιχειρηματική δραστηριότητα	5
Σύνολο		145

Σχήμα 3 Ποσοστό φορέων Κ.Α.Λ.Ο. ανά επιχειρηματική δραστηριότητα

Στην επόμενη ενότητα παρουσιάζουμε Κατανομή των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας με βάση το καθεστώς τους σε σχέση με τα ισχύοντα στον Ν 4430/2016 ήτοι:

- **1^η κατηγορία.** Φορείς που διαθέτουν **Πιστοποιητικό Μέλους**. Με τον όρο **Πιστοποιητικό Μέλους** θεωρείται ότι οι συγκεκριμένοι φορείς έχουν εγγραφεί οριστικά και έχουν λάβει το ετήσιο πιστοποιητικό καθώς έχουν καταθέσει α)πρακτικό Γ.Σ. β)Οικονομικές καταστάσεις γ)Απολογισμός-Προγραμματισμός δ)Στοιχεία για την απασχόληση.
- **2^η κατηγορία** Φορείς στους οποίους έχει γίνει **Οριστική Εγγραφή** στο Γενικό Μητρώον Φορέων ΚΑΛΟ του ΥΠΕΚΥ και θεωρείται ότι οι συγκεκριμένοι φορείς έχουν λάβει την ιδιότητα του φορέα Κ.Α.Λ.Ο. και έχουν αποστείλει πρακτικά Γ.Σ. και Διοικούσας Επιτροπής για εκλογή και συγκρότηση και έχουν κάνει έναρξη εργασιών στην αρμόδια Δ.Ο.Υ.
- **3^η κατηγορία** Φορείς οι οποίοι έχουν λάβει **Βεβαίωσης Εγγραφής** στο Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Λ.Ο και υποχρεούνται να προσκομίσει τα πρόσθετα στοιχεία εγγραφής όπως αυτά ζητούνται¹ σύμφωνα με τον Νόμο 4430/2016.

¹ Οι φορείς αυτοί οφείλουν εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερολογιακών ημερών από την ημερομηνία εγγραφής στο Μητρώο, να υποβάλει μέσω της πλατφόρμας kaloyeka.gr τα εξής δικαιολογητικά: α) αντίγραφο βεβαίωσης έναρξης εργασιών στη Δ.Ο.Υ β) το Ετήσιο Πρόγραμμα Δραστηριοτήτων με περίοδο αναφοράς έως το τέλος του τρέχοντος έτους. Ειδικά, για τις εγγραφές που πραγματοποιούνται τους τελευταίους τέσσερις (4) μήνες του έτους, η περίοδος αναφοράς εκτείνεται έως το τέλος του επόμενου έτους. γ) Πρακτικό Γενικής Συνέλευσης για εκλογή της Διοικούσας Επιτροπής, (για Κοιν.Σ.Επ.) ή του Διοικητικού Συμβουλίου (για Συν.Εργ.), εκτός εάν αυτή έχει οριστεί απευθείας από το Καταστατικό και δ) Πρακτικό της Διοικούσας Επιτροπής (για Κοιν.Σ.Επ.) ή του Διοικητικού Συμβουλίου (για Συν.Εργ.) για συγκρότησή της σε σώμα.

Πίνακας 3 Κατανομή των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας με βάση το καθεστώς τους σε σχέση με τα ισχύοντα στον Ν 4430/2016

Περιφερειακή Ενότητα	Σύνολο Φορέων που έχουν λάβει Πιστοποιητικού Μέλους	Ποσοστό επί του συνόλου της Π.Ε.	Σύνολο Φορέων που έχουν λάβει Βεβαίωσης Εγγραφής	Ποσοστό επί του συνόλου της Π.Ε.	Σύνολο Φορέων που έχουν λάβει Οριστικής Εγγραφής	Ποσοστό επί του συνόλου της Π.Ε.	Γενικό Σύνολο
Αιτωλοακαρνανίας	16	51,61%	0	0%	15	48,38%	31
Αχαΐας	45	51,13%	11	12,50%	32	36,36%	88
Ηλείας	11	39,28%	2	7,10%	15	53,57%	28
Σύνολο	72		13		62		147

Σύμφωνα με τον Πίνακα 3 παρατηρούμε ότι:

- για την Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας **16 φορείς (το 51,61% επί του συνόλου της Π.Ε.)** έχουν λάβει πιστοποιητικό μέλους και **15 (48,38%)** έχουν εγγραφεί οριστικά.
- Στην Π.Ε. Αχαΐας **45 φορείς (51,13% επί του συνόλου της Π.Ε.)** έχουν λάβει πιστοποιητικό μέλους και **32 φορείς (36,36%)** έχουν εγγραφεί οριστικά. 11 φορείς (12,5%) έχουν λάβει βεβαίωση εγγραφής.
- Στην Π.Ε. Ηλείας **11 φορείς (39,28%)** έχουν λάβει πιστοποιητικό μέλους ενώ **15 (53,57%)** έχουν εγγραφεί οριστικά. 2 φορείς έχουν λάβει βεβαίωση εγγραφής.

4. Η ταυτότητα της έρευνας

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ: Αντιπροσωπευτικό δείγμα 72 επιχειρήσεων της ΠΔΕ οι οποίες πληρούν τα ακόλουθα κριτήρια:

- Το τοπικό κατάστημά τους δραστηριοποιείται σε κάποια από τις τρεις Περιφερειακές ενότητες (Αχαΐα, Ηλεία, Αιτωλοακαρνανία).
- Ο εκπρόσωπος των Μελών των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας -ΚΑΛΟ, που θα απαντήσει θα πρέπει να γνωρίζει την ελληνική γλώσσα σε τέτοιο βαθμό ώστε να μπορεί να κατανοήσει τις ερωτήσεις.

Όσον αφορά στην πρώτη απαίτηση, το πεδίο εφαρμογής καθορίζεται τεχνικά με βάση 3 ερωτήσεις που αφορούν στην περιφέρεια, περιφερειακή ενότητα και δήμο έδρας της επιχείρησης που επιβεβαιώνεται από τον ερωτώμενο κατά την έναρξη της συνέντευξης.

Όσον αφορά στη δεύτερη απαίτηση, καθορίζεται τεχνικά με βάση την 9^η και 10^η ερώτηση που αφορά στον αριθμό των εργαζομένων της επιχείρησης που επιβεβαιώνεται από τον ερωτώμενο.

Όσον αφορά στην τρίτη απαίτηση, η γλωσσική γνώση αξιολογείται από τον συνεντευξιολήπτη κατά την έναρξη της έρευνας. Σε περίπτωση που είναι σαφές ότι ένας ερωτώμενος δεν είναι σε θέση να απαντήσει σε ερωτήσεις στα ελληνικά, δεν καθίσταται δυνατή η συνέχιση του ερωτηματολογίου.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑΣ: Η έρευνα πραγματοποιήθηκε στο σύνολο του πληθυσμού (72 φορείς έχουν λάβει Πιστοποιητικό Μέλους από το Μητρώο). Ο πληθυσμός του δείγματος συγκεντρώθηκε από το ΓΕΝΙΚΟ ΜΗΤΡΩΟ ΦΟΡΕΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ (2021) του ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, και ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ, ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, Δ/ΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ.

Τον πληθυσμό της έρευνας αποτελούν οι φορείς κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας των οποίων η κατάστασή τους στο Μητρώο είναι είτε με Οριστική Βεβαίωση Εγγραφής ή Πιστοποιητικό Μέλους.

Εξαιρούνται από τον πληθυσμό όσες βρίσκονται σε κατάσταση Προσωρινή Διαγραφή ή Οριστική Διαγραφή.

ΧΡΟΝΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ: 7/7-30/08/2022.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ: Για την συμπλήρωση των ερωτηματολογίων χρησιμοποιήθηκε η ηλεκτρονική αποστολή αυτοσυμπληρούμενης έρευνας, η οποία συνέβαλλε με αυτό τον τρόπο στην αποτελεσματικότερη και ορθότερη συλλογή των στοιχείων της έρευνας.

Από το συνολικό πληθυσμό των 72 επιχειρήσεων συμπληρώθηκαν και απεστάλησαν ηλεκτρονικά μέσω email 38 αυτοσυμπληρούμενα ερωτηματολόγια.

ΕΛΕΓΧΟΣ: Πραγματοποιήθηκε πιλοτική έρευνα στην οποία έγινε συμπλήρωση σε πραγματικές συνθήκες του ερωτηματολογίου σε μικρό αριθμό ερωτηθέντων του δείγματος (5 ερωτηματολόγια).

Στη βάση των αποτελεσμάτων της πιλοτικής έρευνας, γίνονται οι απαραίτητες διορθώσεις και η τελική διαμόρφωση του ερωτηματολογίου προκειμένου να ολοκληρωθεί η εμπειρική

έρευνα. Η λειτουργικότητα του ερωτηματολογίου δοκιμάστηκε μέσω μιας προπilotικής εφαρμογής του ερωτηματολογίου προκειμένου να διορθωθούν τυχόν λάθη ή παραλείψεις του ερωτηματολογίου και γενικότερα βοήθησε στην αναμόρφωση του ερευνητικού μας εργαλείου καθώς και μέσω μιας πιλοτικής εφαρμογής του ερωτηματολογίου. Στόχος της πιλοτικής εφαρμογής ήταν να αντληθούν εμπειρίες και συμπεράσματα που θα βοηθούσαν στην αποτελεσματικότερη εφαρμογή της κυρίως έρευνας. Η πιλοτική εφαρμογή επεδίωξε επίσης να διαπιστώσει αν το εργαλείο χαρακτηριζόταν από πρακτικότητα, οικονομία, αξιοπιστία και εγκυρότητα.

4.1 Το ερωτηματολόγιο

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από τέσσερα (4) μέρη.

- Το πρώτο μέρος αφορά τα δημογραφικά στοιχεία των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας - ΚΑΛΟ, κοινωνικών επιχειρήσεων (δώδεκα ερωτήσεις).
- Το δεύτερο μέρος αφορά τις αντιλήψεις των ερωτώμενων σχετικά με την υφιστάμενη Κατάσταση -Μελλοντικές Προοπτικές του τομέα της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (εννέα ερωτήσεις).
- Το τρίτο μέρος αφορά τις Θέσεις εργασίας (έντεκα ερωτήσεις) και
- το τέταρτο μέρος αφορά Εκπαίδευση Ανθρώπινου Δυναμικού - Προτάσεις (έξι ερωτήσεις).

Όπως αντιλαμβάνεται κανείς οι ερωτήσεις που είχαν σχετικό θέμα ήταν συγκεντρωμένες σε ενότητες έτσι ώστε το ερωτηματολόγιο να έχει μια λογική σειρά και εμφάνιση. Όλες οι ερωτήσεις βασίζονται σε ξένη κυρίως αλλά και ελληνική βιβλιογραφία προκειμένου να υπάρχει το κατάλληλο επιστημονικό υπόβαθρο και να μπορούν να τεκμηριωθούν από αξιόπιστες πηγές.

Ειδικότερα, όπως είπαμε παραπάνω στην πρώτη ενότητα οι ερωτώμενοι καλούνται να απαντήσουν σε δημογραφικά στοιχεία απαραίτητα για την έρευνα προκειμένου να γίνουν οι απαραίτητες συσχετίσεις .

4.2 Περιγραφή μεθόδων επεξεργασίας και ανάλυσης των δεδομένων

Παρακάτω περιγράφεται η διαδικασία επεξεργασίας και ανάλυσης των δεδομένων της έρευνας

- Οι απαντήσεις των ερωτώμενων καταχωρήθηκαν σε ειδική βάση δεδομένων, ενώ για την στατιστική επεξεργασία των αποτελεσμάτων χρησιμοποιήθηκε το στατιστικό πρόγραμμα SPSS 25.0 [Statistical Package for Social Sciences].
- Η ποσοτική επεξεργασία των αποτελεσμάτων έχει πάρει τη μορφή κατάρτισης πινάκων οι οποίοι συνοψίζουν τον όγκο των συλλεγομένων πληροφοριών. Συγκεκριμένα, για την παρουσίαση των ευρημάτων χρησιμοποιούνται είτε πίνακες απλής εισόδου είτε πίνακες διπλής εισόδου οι οποίοι συνοδεύονται από γραφήματα

(ιστογράμματα ή κυκλικά διαγράμματα). Οι πίνακες διπλής εισόδου περιγράφουν τα άτομα του υπό – διερεύνηση πληθυσμού ταυτόχρονα ως προς δυο χαρακτηριστικά. Οι γραμμές αντιστοιχούν στις τιμές του ενός χαρακτηριστικού και οι στήλες στις τιμές του άλλου χαρακτηριστικού.

- iii. Τα ομαδοποιημένα στοιχεία παρουσιάζονται σε μορφή «σχετικής συχνότητας» (ο αριθμός των περιπτώσεων επί του συνόλου που εμπίπτουν σε κάθε κατηγορία).
- iv. Σε περίπτωση που το πλήθος των απαντήσεων (σε απόλυτες συχνότητες) είναι κάτω των 30, τα αποτελέσματα θεωρούνται ενδεικτικά (λόγω μη επάρκειας του δείγματος) και οι αναγνώστες θα πρέπει να είναι επιφυλακτικοί.
- v. Εκτός από την πινακοποίηση των αποτελεσμάτων με την παράθεση των σχετικών συχνοτήτων, πραγματοποιήθηκε και περαιτέρω στατιστική επεξεργασία των στοιχείων. Για την στατιστική ανάλυση χρησιμοποιήθηκε η διμεταβλητή ανάλυση και συγκεκριμένα η διασταύρωση (cross-tabulation) των μεταβλητών και η ανάλυση μέσω compare means στην περίπτωση των δεικτών, αλλά και των μέσων τιμών.

5. Παρουσίαση αποτελεσμάτων - ευρημάτων της έρευνας

5.1 Προφίλ συμμετεχόντων Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας - Κοινωνικών Επιχειρήσεων στην έρευνα

Αρχικά, οι Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας - ΚΑΛΟ κλήθηκαν να αναφέρουν το έτος ίδρυσης τους.

Με βάση τα ευρήματα της έρευνας παρατηρούμε (Πίνακας 4) ότι **από το 2016 και έπειτα, ξεκινούν να ιδρύονται κοινωνικές επιχειρήσεις στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας**, γεγονός που συνδέεται με το έτος δημοσίευσης του θεσμικού πλαισίου για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία (Ν.4430/2016, ΦΕΚ 205/Α/31-10-2016, όπως ισχύει), ενώ το ίδιο έτος προσαρτήθηκε και η εφαρμοστική Υπουργική Απόφαση 61621/Δ5.2643/30-12-2016 (ΦΕΚ 56/Β/18-01-2017), στην οποία προστέθηκε το άρθρο υπ' αριθμ. 33 με την Υπουργική Απόφαση 61986/3269/ (ΦΕΚ 4757/Β/29-12-2017).

Πίνακας 4 Έτος ίδρυσης κοινωνικής επιχείρησης

		Συχνότητα	%	Έγκυρο %	Αθροιστικό %
Έγκυρα	2006	1	2,6	2,8	2,8
	2011	1	2,6	2,8	5,6
	2013	1	2,6	2,8	8,3
	2014	1	2,6	2,8	11,1
	2016	6	15,8	16,7	27,8
	2017	5	13,2	13,9	41,7
	2018	7	18,4	19,4	61,1
	2019	3	7,9	8,3	69,4
	2020	3	7,9	8,3	77,8
	2021	6	15,8	16,7	94,4
	2022	2	5,3	5,6	100,0
	Total	36	94,7	100,0	
Missing	System	2	5,3		
Σύνολο		38	100,0		

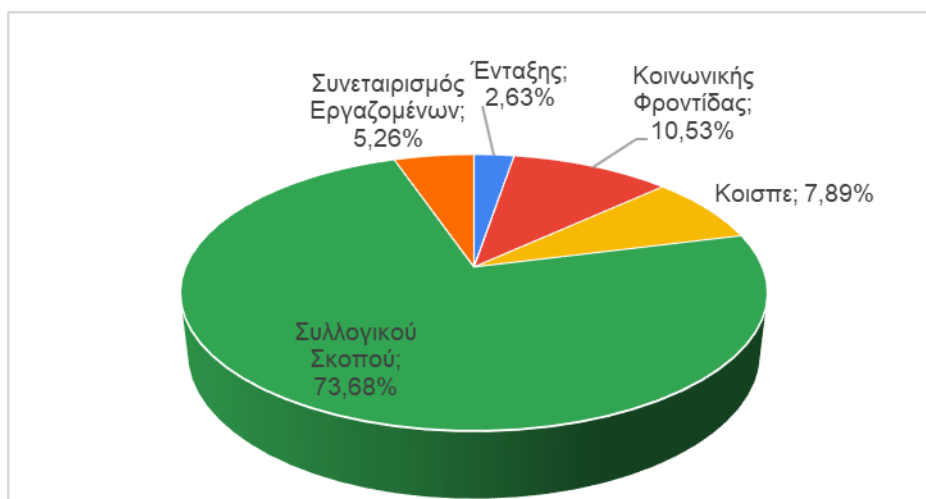
Από το σύνολο των 38 επιχειρήσεων, οι 37 απάντησαν σε ποιο δήμο έχει έδρα η επιχείρησή τους, όπως φαίνεται και στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 5). **Παρατηρείται ότι η πλειονότητα των συμμετεχόντων στη έρευνα έχουν έδρα στον Δήμο Πατρέων.**

Πίνακας 5 Περιφερειακή ενότητα & Δήμος τοπικού καταστήματος

	N	%
Π.Ε.ΑΧΑΪΑΣ	30	81%
ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΕΩΝ	24	65%
ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ		0%
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	1	3%
ΔΗΜΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΧΑΪΑΣ	3	8%
ΔΗΜΟΣ ΕΡΥΜΑΝΘΟΥ	2	5%
Π.Ε. ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	3	8%
ΔΗΜΟΣ ΙΕΡΑΣ ΠΟΛΗΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ		0%
ΔΗΜΟΣ ΑΚΤΙΟΥ – ΒΟΝΙΤΣΑΣ	1	3%
ΔΗΜΟΣ ΑΓΡΙΝΙΟΥ	1	3%
ΔΗΜΟΣ ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ		0%
ΔΗΜΟΣ ΘΕΡΜΟΥ		0%
ΔΗΜΟΣ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ	1	3%
ΔΗΜΟΣ ΞΗΡΟΜΕΡΟΥ		0%
Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	4	11%
ΔΗΜΟΣ ΠΥΡΓΟΥ	1	3%
ΔΗΜΟΣ ΗΛΙΔΑΣ	1	3%
ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΑΒΙΔΑΣ – ΚΥΛΛΗΝΗΣ		0%
ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΙΤΣΑΙΝΑΣ – ΚΡΕΣΤΕΝΩΝ		0%
ΔΗΜΟΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ	1	3%
ΔΗΜΟΣ ΖΑΧΑΡΩΣ		0%
ΔΗΜΟΣ ΠΗΝΕΙΟΥ	1	3%
Σύνολο	37	100

Από την ερώτηση 6 «Ποια είναι η κατηγορία της κοινωνικής επιχείρησης;» παρατηρούμε ότι το **73,68% αφορά επιχειρήσεις συλλογικού σκοπού.**

Το εύρημα αυτό συνάδει και με **τα συνολικά στοιχεία** των εγκατεστημένων φορέων της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, όπου οι **Κοιν.Σ.Επ Συλλογικής και Κοινωνικής Ωφέλειας αποτελούν την πολυπληθέστερη μορφή των φορέων ΚΑΛΟ.** Επιπλέον, και στις τρεις Περιφερειακές Ενότητες επικρατεί η εν λόγω νομική μορφή (**80,65% στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας, 89,53% στην Π.Ε. Αχαΐας και 96,43% στην Π.Ε. Ηλείας).**

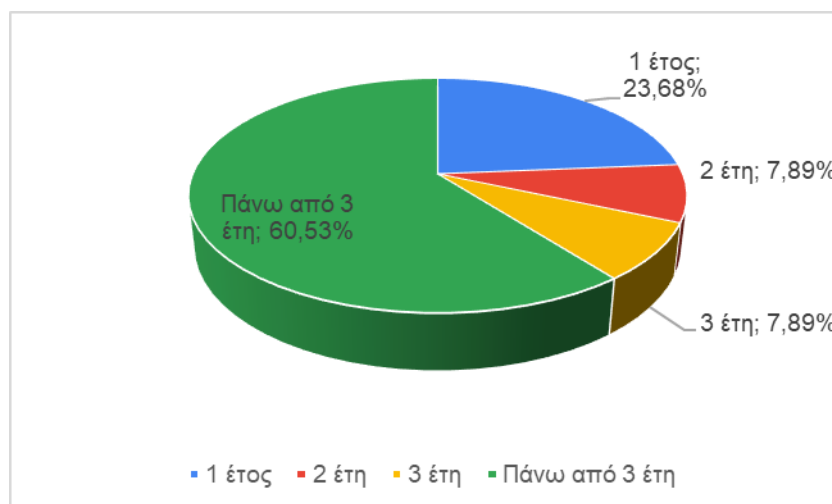
Σχήμα 4 Κατηγορία της κοινωνικής επιχείρησης

Πίνακας 6 Κατηγορία της κοινωνικής επιχείρησης

		%
Ένταξης	1	2,63%
Κοινωνικής Φροντίδας	4	10,53%
Κοισπτε	3	7,89%
Συλλογικού Σκοπού	28	73,68%
Συνεταιρισμός Εργαζομένων	2	5,26%
Σύνολο	38	

Στα πλαίσια της έρευνας οι κοινωνικές επιχειρήσεις κλήθηκαν να δηλώσουν την διάρκεια λειτουργίας τους (ερώτηση 7 «Πόσα έτη λειτουργεί η επιχείρηση;»). Από τις παραπάνω το 60,53% δραστηριοποιείται για πάνω από 3 έτη, ενώ σημαντικό γεγονός αποτελεί ότι το 23,68% είναι νεοσύστατες επιχειρήσεις (λειτουργούν μόνο 1 έτος).

Σχήμα 5 Έτη λειτουργίας φορέα ΚΑΛΟ - κοινωνικής επιχείρησης

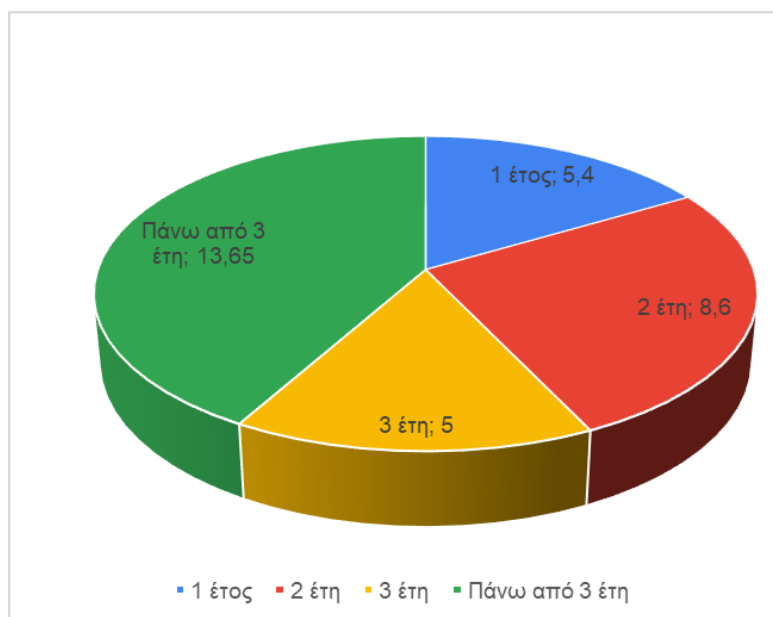
Πίνακας 7 Έτη λειτουργίας φορέα ΚΑΛΟ - κοινωνικής επιχείρησης

		%
1 έτος	9	23,68%
2 έτη	3	7,89%
3 έτη	3	7,89%
Πάνω από 3 έτη	23	60,53%
Σύνολο	38	

Στην ερώτηση 8, οι φορείς που συμμετείχαν στην έρευνα κλήθηκαν να αναφέρουν πόσα άτομα είναι μέλη - μέτοχοι στην κοινωνική επιχείρησή (ερώτηση 8 «Πόσα άτομα είναι μέλη - μέτοχοι στην κοινωνική επιχείρησή σας; (Δώστε αριθμό ατόμων)»). **Με βάση τα ευρήματα προκύπτει ότι όσο περισσότερο λειτουργεί χρονικά ένας φορέας, τόσο περισσότερα μέλη – μετόχους έχει.**

Ειδικότερα:

- Κατά μέσο όρο 13 περίπου άτομα είναι μέλη - μέτοχοι των κοινωνικών επιχειρήσεων οι οποίες λειτουργούν για πάνω από 3 έτη.
- Οι επιχειρήσεις οι οποίες λειτουργούν 2 έτη έχουν κατά μέσο όρο 8,6 μέλη - μετόχους.
- Ακολουθούν οι κοινωνικές επιχειρήσεις που λειτουργούν 1 έτος με 5,4 μέλη - μετόχους κατά μέσο όρο.

Σχήμα 6 Πόσα άτομα είναι μέλη - μέτοχοι στην κοινωνική επιχείρησή σας

Πίνακας 8 Πόσα άτομα είναι μέλη - μέτοχοι στην κοινωνική επιχείρησή σας

	M.O
1 έτος	5,4
2 έτη	8,6
3 έτη	5
Πάνω από 3 έτη	13,65

Αντίστοιχα οι φορείς ΚΑΛΟ που συμμετείχαν στην έρευνα κλήθηκαν να αναφέρουν πόσα άτομα απασχολούνται στην επιχείρησή τους (ερώτηση 9 «Πόσα άτομα απασχολούνται σήμερα στην κοινωνική επιχείρησή σας (συμπεριλαμβάνοντας τα μέλη)»).

Παρατηρούμε από τον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 9) ότι οι κοινωνικές επιχειρήσεις με πάνω από 3 έτη λειτουργίας απασχολούν, κατά μέσο όρο, 10 άτομα συμπεριλαμβανομένου και των μελών τους, ενώ οι υπόλοιπες επιχειρήσεις με λιγότερα έτη λειτουργίας απασχολούν, κατά πολύ, μικρότερο αριθμό εργαζομένων.

Το εύρημα αυτό πρακτικά επαναλαμβάνει το προηγούμενο συμπέρασμα, ότι όσο μεγαλύτερη η διάρκεια λειτουργίας μιας κοινωνικής επιχείρησης, τόσο μεγαλύτερη και η απασχόληση που δύναται να προσφέρει, γεγονός που δείχνει ότι οι νεοσύστατες επιχειρήσεις Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας - ΚΑΛΟ χρήζουν στήριξης στο ξεκίνημά τους ως προς τις θέσεις εργασίας που δύναται να παρέχουν.

Πίνακας 9 Άτομα που απασχολούνται σήμερα στην κοινωνική επιχείρησή (συμπεριλαμβάνοντας τα μέλη

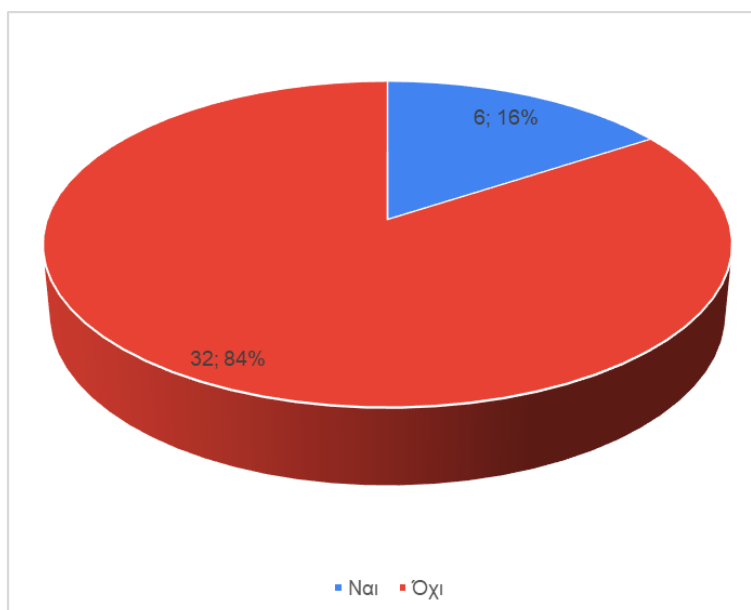
	M.O
1 έτος	2
2 έτη	1
3 έτη	1,33
Πάνω από 3 έτη	10

Η ίδια εικόνα καταγράφεται και στην ερώτηση 10 «Πόσα άτομα απασχολούνται σήμερα στην κοινωνική επιχείρησή σας (εξαιρουμένων των μελών);», καθώς οι επιχειρήσεις με πάνω από 3 έτη λειτουργίας απασχολούν, κατά μέσο όρο, 14 άτομα, σε αντίθεση με τις νεοσύστατες κοινωνικές επιχειρήσεις που απασχολούν, κατά μέσο όρο, 2 εργαζομένους.

Πίνακας 10 Άτομα που απασχολούνται σήμερα στην κοινωνική επιχείρησή (εξαιρουμένων των μελών)

	M.O
1 έτος	2
2 έτη	1
3 έτη	1,3
Πάνω από 3 έτη	14,28

Οι Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας – ΚΑΛΟ δραστηριοποιούνται κυρίως στη έδρα τους, καθώς μόνο 6 από τις 38 έχουν πάνω από 1 κατάστημα (Σχήμα 8). Το εύρημα αυτό υποδηλώνει χαμηλό ποσοστό εταιρικής ανάπτυξης, στο οποίο ίσως να έχει συμβάλει η περιορισμένη ύπαρξη χρηματοδοτικών εργαλείων για την ανάπτυξη των κοινωνικών επιχειρήσεων.

Σχήμα 7 Η επιχείρησή σας έχει πάνω από ένα κατάστημα;

5.2 Υφιστάμενη κατάσταση - μελλοντικές προοπτικές

5.2.1 Υφιστάμενο φορολογικό πλαίσιο για την λειτουργία των κοινωνικών επιχειρήσεων ως προς τις προοπτικές που δημιουργεί

Το εθνικό θεσμικό πλαίσιο για την λειτουργία των κοινωνικών επιχειρήσεων – Φορέων ΚΑΛΟ προσδιορίζεται από τον ισχύοντα νόμο για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία (ν.4430/2016), ο οποίος περιέχει την αποσαφήνιση βασικών ορισμών και διατάξεων που καθορίζουν θεσμικά την λειτουργία της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας. Το νομοθέτημα Ν.4430/2016 αποσκοπεί στην θεσμική ανασυγκρότηση και τον εμπλουτισμό του οικοσυστήματος της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, και δίδει σαφείς δυνατότητες για την ανάπτυξη νομικών οντοτήτων.

Οι φορείς κλήθηκαν να αξιολογήσουν το εν λόγω θεσμικό πλαίσιο, με ιδιαίτερη έμφαση να δίνεται στο φορολογικό πλαίσιο που προσδιορίζεται για την οικονομική μεταχείριση των φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυα Οικονομία (ν.4430/2016) από το Ελληνικό Δημόσιο (ερώτηση 13: «Πως αξιολογείτε το υφιστάμενο φορολογικό πλαίσιο για την λειτουργία των κοινωνικών επιχειρήσεων ως προς τις προοπτικές που δημιουργεί για μια νέα κοινωνική επιχείρηση;»)

Σχήμα 8 Υφιστάμενο φορολογικό πλαίσιο για την λειτουργία των κοινωνικών επιχειρήσεων ως προς τις προοπτικές του

Από τα στοιχεία που αναλύθηκαν και παρουσιάστηκαν παραπάνω, προκύπτει ότι το φορολογικό πλαίσιο για την πλειοψηφία των ερωτηθέντων δεν δρα ανασταλτικά για την ίδρυση φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας – ΚΑΛΟ (31,58% κρίνεται ουδέτερο και 23,68% ικανοποιητικό).

Οι προτάσεις που διατυπώθηκαν από τους ερωτώμενους σχετικά με τη βελτίωση του θεσμικού πλαισίου που διέπει τους φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας – ΚΑΛΟ κωδικοποιούνται ως εξής:

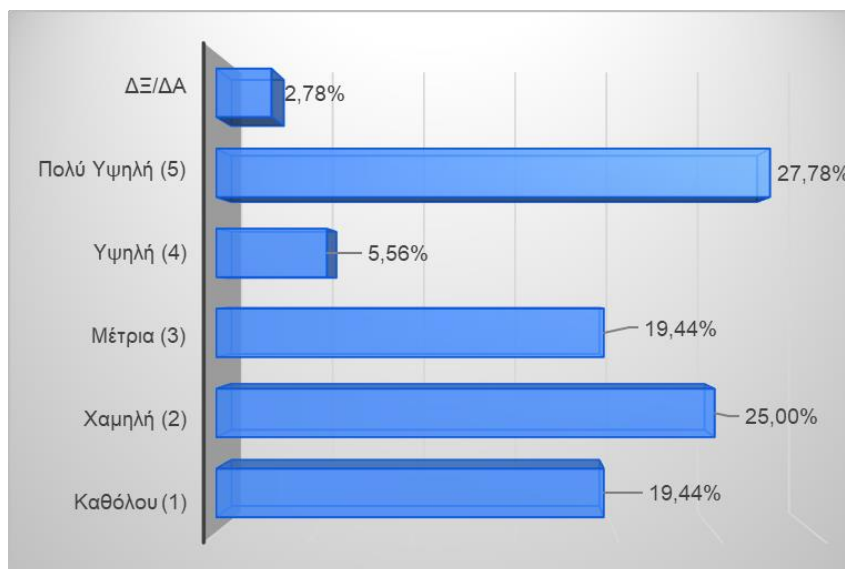
1. Λιγότερη γραφειοκρατία κατά την υποβολή των αιτήσεων στο **Μητρώο Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας – ΚΑΛΟ**.
2. Βελτίωση φορολογικού συντελεστή. Ύπαρξη ενός συντελεστή αναλογικά επί του τζίρου, και όχι οριζόντια, για τα πρώτα 5 χρόνια.
3. Βελτίωση των όρων που σχετίζονται με την πρόβλεψη για το υποχρεωτικό ποσοστό εσόδων από τον ιδιωτικό τομέα.
4. Μείωση του υποχρεωτικού ποσοστού απασχόλησης μελών της ΚΟΙΝΣΕΠ σε σχέση με το σύνολο των εργαζόμενων.
5. Πρόταση να διαφοροποιηθεί η νομική μορφή της Κοιν.Σ.Επ Ένταξης από τις υπόλοιπες μορφές και να αντιμετωπίζεται από το Μητρώο **Μητρώο Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας** ως Κοι.Σ.Π.Ε, με επιχορήγηση άμεσων και έμμεσων λειτουργικών δαπανών. Με βάση την εμπειρία προκύπτει ότι στην πλειονότητα αυτού του τύπου φορέων οι οικονομικές τους χρήσεις παρουσιάζουν οικονομικές ζημιές.
6. Να ληφθεί μέριμνα να αναπτυχθεί περαιτέρω η νομοθεσία περί παραχώρησης ακινήτου δημοτικής περιουσίας σε Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης.
7. Οι φορείς **Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας** που συμμετείχαν στην έρευνα προτείνουν την απαλλαγή από το τέλος επιτηδεύματος και την μείωση της φορολογίας.
8. Ενεργοποίηση προγραμμάτων πρόσβασης κατά το αρχικό στάδιο λειτουργίας τους σε κεφάλαιο κίνησης και σε μικρής κλίμακας πιστώσεις.

5.2.2 Πηγές χρηματοδότησης

Στο πλαίσιο της έρευνας οι φορείς κλήθηκαν να προσδιορίσουν τις πηγές χρηματοδότησής τους. Ειδικότερα, στην ερώτηση 15 «*Ποιες ήταν οι βασικές πηγές χρηματοδότησής σας την τελευταία διετία;*», κλήθηκαν να προσδιορίσουν την συνεισφορά κάθε πιθανής επιλογής από την παρακάτω λίστα:

- Έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα της επιχείρησης
- Δανεισμός
- Επιχορηγήσεις (Π.χ Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, την Ευρωπαϊκή Ένωση, διεθνείς ή εθνικούς οργανισμούς ή Ο.Τ.Α.)
- Κεφάλαια από κληροδοτήματα, δωρεές και διάφορες παραχωρήσεις χρήσης περιουσιακών στοιχείων

Έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα της επιχείρησης

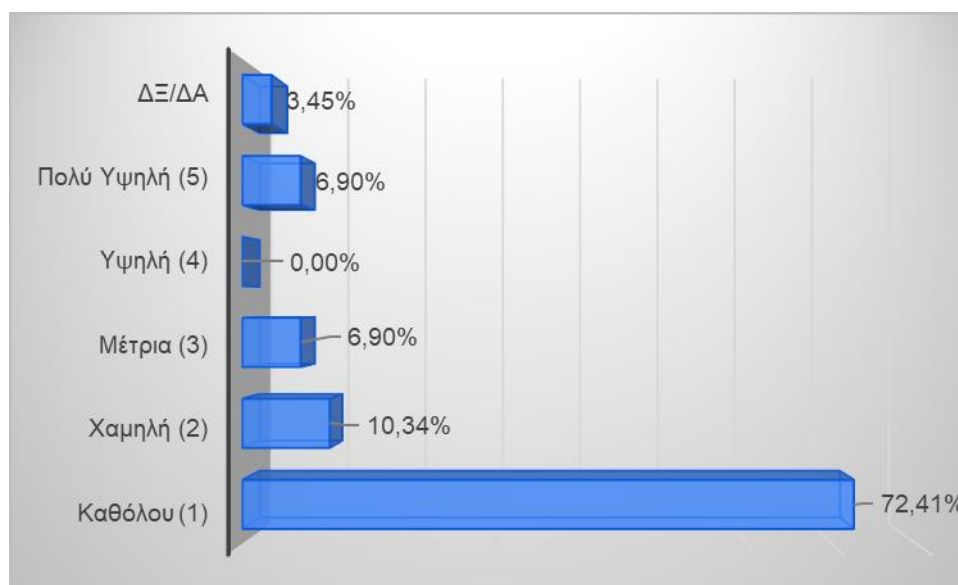
Σχήμα 9 Πηγή χρηματοδότησης - Έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα της επιχείρησης

Πίνακας 11 Πηγή χρηματοδότησης - Έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα της επιχείρησης

	Αριθμός	%
Καθόλου (1)	7	19,44%
Χαμηλή (2)	9	25,00%
Μέτρια (3)	7	19,44%
Υψηλή (4)	2	5,56%
Πολύ Υψηλή (5)	10	27,78%
ΔΞ/ΔΑ	1	2,78%
Σύνολο	36	

Περίπου το 60% των φορέων δήλωσαν ότι τα έσοδα από την επιχειρηματική δραστηριότητα που ασκούν (πωλήσεις), δεν είχαν μεγάλη συνεισφορά στη χρηματοδότηση της επιχείρησής τους, γεγονός που υποδεικνύει την εξάρτηση από εξωτερικές πηγές χρηματοδότησης (π.χ. δημόσιο, ευρωπαϊκά προγράμματα κλπ.). Το γεγονός αυτό δημιουργεί μια επισφάλεια ως προς την εξάρτησή τους από τις ανωτέρω πηγές, αλλά και συνάμα συνιστά και έναν εν δυνάμει κίνδυνο για τη βιωσιμότητά τους.

Δανεισμός

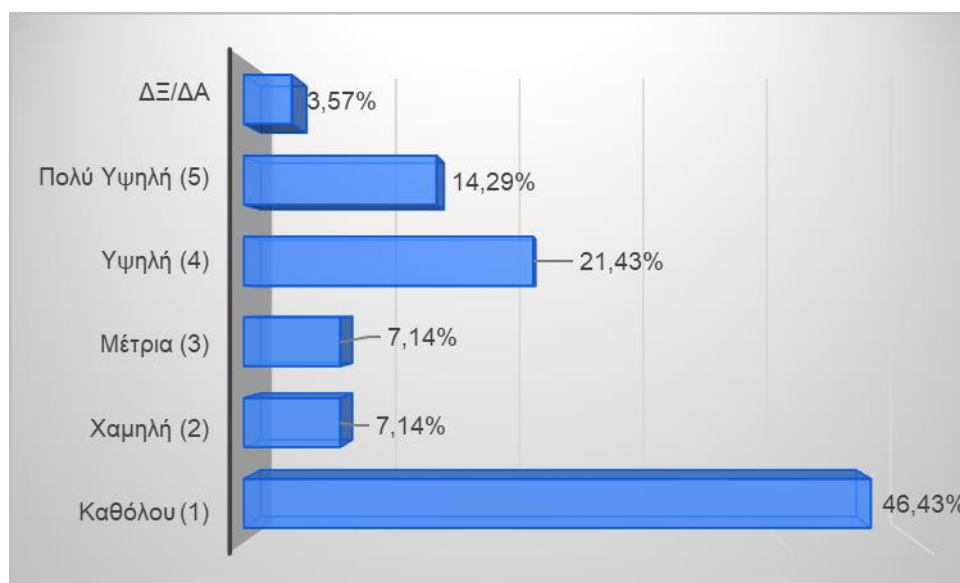
Σχήμα 10 Πηγή χρηματοδότησης – Δανεισμός

Πίνακας 12 Πηγή χρηματοδότησης - Δανεισμός

	Αριθμός	%
Καθόλου (1)	21	72,41%
Χαμηλή (2)	3	10,34%
Μέτρια (3)	2	6,90%
Υψηλή (4)		0,00%
Πολύ Υψηλή (5)	2	6,90%
ΔΞ/ΔΑ	1	3,45%
Σύνολο	29	

Με βάση τα ευρήματα προκύπτει πολύ χαμηλή έως μηδενική πρόσβαση (82%) των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας - ΚΑΛΟ σε τραπεζικό δανεισμό, γεγονός που αφενός επιδρά αρνητικά στην αναπτυξιακή πορεία του εν λόγω τομέα, και αφετέρου υποδηλώνει την έλλειψη εξειδικευμένων προϊόντων χρηματοδότησης των φορέων ΚΑΛΟ.

Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, Ευρωπαϊκή Ένωση, διεθνείς ή εθνικοί οργανισμοί, Ο.Τ.Α

Σχήμα 11 Πηγή χρηματοδότησης – Π.Δ.Ε, την Ε.Ε. , διεθνείς ή εθνικούς οργανισμούς ή Ο.Τ.Α

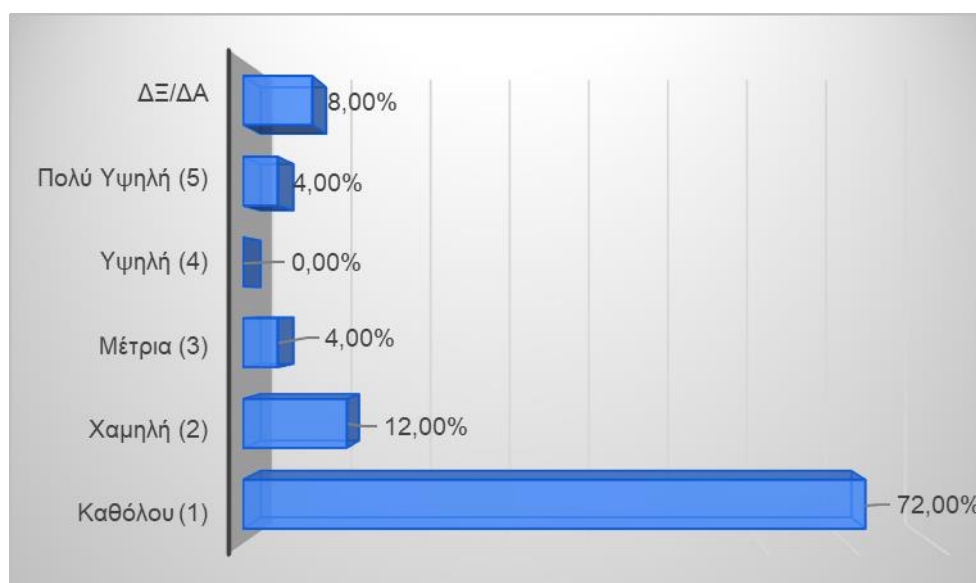
Πίνακας 13 Πηγή χρηματοδότησης – Π.Δ.Ε, την Ε.Ε. , διεθνείς ή εθνικούς οργανισμούς ή Ο.Τ.Α

	Αριθμός	%
Καθόλου (1)	13	46,43%
Χαμηλή (2)	2	7,14%
Μέτρια (3)	2	7,14%
Υψηλή (4)	6	21,43%
Πολύ Υψηλή (5)	4	14,29%
ΔΞ/ΔΑ	1	3,57%
Σύνολο	28	

Με βάση τα ευρήματα προκύπτει ότι πάνω από το 50% των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας έχουν μηδενική ή πολύ χαμηλή πρόσβαση σε εθνικές και κοινοτικές χρηματοδοτήσεις, γεγονός επίσης ανησυχητικό, καθώς φανερώνει αφενός την μη επαρκή διαθεσιμότητα σχετικών προγραμμάτων, και αφετέρου προβλήματα πρόσβασης στα υπάρχον σχετικά προγράμματα (έλλειψη τεχνογνωσίας, δυσχέρεια στην πρόσβαση στην πληροφόρηση, μη σαφές επιχειρηματικό σχεδιασμό ως προς το σκέλος της χρηματοδότησης κλπ.)

Κεφάλαια από κληροδοτήματα, δωρεές και διάφορες παραχωρήσεις χρήσης περιουσιακών στοιχείων

Σχήμα 12 Πηγή χρηματοδότησης – Κληροδοτήματα, δωρεές και διάφορες παραχωρήσεις χρήσης περιουσιακών στοιχείων

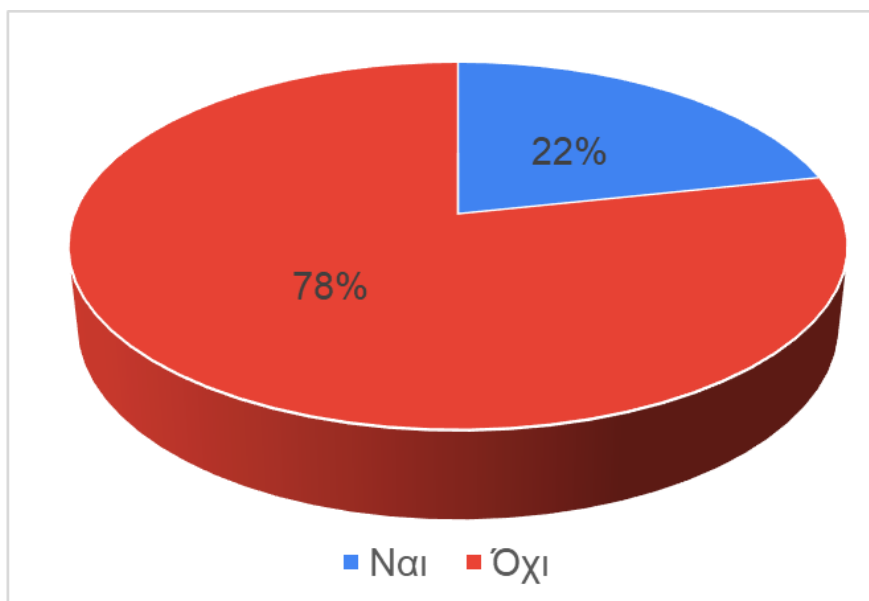
Πίνακας 14 Πηγή χρηματοδότησης – Κληροδοτήματα, δωρεές και διάφορες παραχωρήσεις χρήσης περιουσιακών στοιχείων

	Αριθμός	%
Καθόλου (1)	18	72,00%
Χαμηλή (2)	3	12,00%
Μέτρια (3)	1	4,00%
Υψηλή (4)		0,00%
Πολύ Υψηλή (5)	1	4,00%
ΔΞ/ΔΑ	2	8,00%
Σύνολο	25	

Με βάση τα ευρήματα προκύπτει πολύ χαμηλή έως μηδενική πρόσβαση των **Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας – ΚΑΛΟ** σε κληροδοτήματα, δωρεές και διάφορες παραχωρήσεις χρήσης περιουσιακών στοιχείων (84%), γεγονός που υποδεικνύει, επίσης, ότι και η τοπική αυτοδιοίκηση και οι τοπικές κοινωνίες (φορείς ΟΤΑ, Σωματεία κλπ.) δεν έχουν αναπτύξει την προβλεπόμενη συνεργασία με τους φορείς ΚΑΛΟ στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, στο πλαίσιο εμπέδωσης της κοινωνικής ωφέλειας που μπορεί να προκύψει από την άσκηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας των **Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας σε τοπικό επίπεδο**.

Είναι διαπιστωμένο ότι υπάρχει μεγάλο έλλειμμα πληροφόρησης για τον θεσμό της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, καθώς και για τα οφέλη που υπάρχουν για τους πολίτες, γεγονός που αυξάνει την σημασία της ενίσχυσης της πληροφόρησης και της διάχυσης των στόχων των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας σε όλους τους αρμόδιους φορείς (ΟΤΑ, ΝΠΔΔ, επιμελητήρια), προκειμένου να αξιοποιήσουν ευκαιρίες συνεργασίας και ωφελειών.

5.2.3 Συμμετοχή σε κάποιο επιδοτούμενο πρόγραμμα

Σχήμα 13 Επιδοτούμενο πρόγραμμα με θέμα την ενίσχυση με εξοπλισμό ή την εισαγωγή καινοτομιών

Πίνακας 15 Επιδοτούμενο πρόγραμμα με θέμα την ενίσχυση με εξοπλισμό ή την εισαγωγή καινοτομιών

	Αριθμός	%
Όχι	29	78,00%
Ναι	8	22,00%

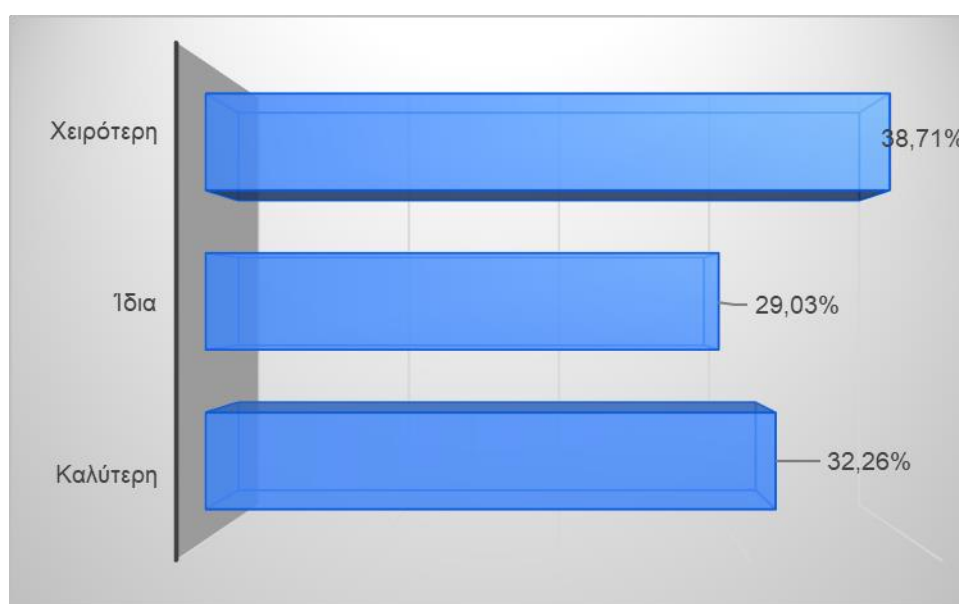
Αντιστοίχως με τα προηγούμενα ευρήματα, στην ερώτηση 16 «Κατά την τελευταία τριετία (2019-2022), έχετε συμμετάσχει σε κάποιο επιδοτούμενο πρόγραμμα που να αφορά επιχειρηματικό σχέδιο είτε με θέμα την ενίσχυση σας με εξοπλισμό είτε την εισαγωγή καινοτομιών που να αφορούν παραγωγικές διαδικασίες ή διεργασίες;», το 78% των ερωτηθέντων απάντησε αρνητικά, εύρημα το οποίο δείχνει την χαμηλή συμμετοχή των **Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα**. Στο γεγονός αυτό συνέβαλλε και η μη επιτυχημένη ενεργοποίηση της συστημικής παρέμβασης για την ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας κατά την περίοδο 2014-2020, καθώς, για παράδειγμα, τα Κέντρα Στήριξης των Κοινωνικών Επιχειρήσεων με

την δομή που είχαν προβλεφθεί κατά τα έτη 2017-2018 δεν λειτούργησαν αποτελεσματικά, παρά μόνο αποσπασματικά σε ελάχιστες περιφέρειες.

Από την άλλη μεριά προκύπτει ότι οι επιχειρήσεις που κατάφεραν και αξιοποίησαν επιδοτούμενα προγράμματα δημιούργησαν νέες θέσεις εργασίας. Όλες οι επιχειρήσεις που επιδοτήθηκαν ανέφεραν ότι το εν λόγω επιχειρηματικό σχέδιο προέβλεπε και πρόσληψη προσωπικού, η οποία επέφερε κατά μέσο όρο πρόσληψη 3 ατόμων ανά επιχείρηση.

Με βάση τα ανωτέρω, είναι κρίσιμης σημασίας η υλοποίηση δράσεων μέσω του Περιφερειακού Προγράμματος Δυτικής Ελλάδας 2021-2027 οι οποίες να αφορούν τόσο την στήριξη υφιστάμενων, όσο και την σύσταση νέων Κοινωνικών Επιχειρήσεων, κάτι το οποίο μπορεί να προσφέρει νέες προοπτικές εργασίας για ωφελούμενους/ες που θα συστήσουν κοινωνικές επιχειρήσεις φορείς –ΚΑΛΟ, αλλά και στήριξη των υφιστάμενων φορέων για να προσλάβουν προσωπικό και να αναπτυχθούν περαιτέρω.

5.2.4 Μεταβολή Οικονομικής Επίδοσης

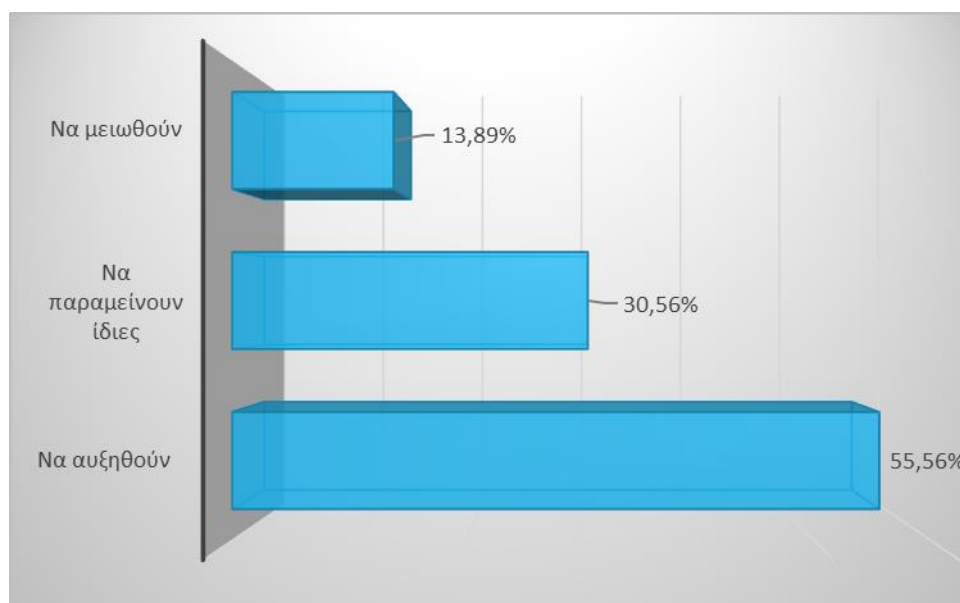
Σχήμα 14 Η οικονομική επίδοση της επιχείρησής το έτος 2021 σε σχέση με το έτος 2020

Πίνακας 16 Η οικονομική επίδοση της επιχείρησής το έτος 2021 σε σχέση με το έτος 2020

	Αριθμός	%
Καλύτερη	10	32,26%
Ίδια	9	29,03%
Χειρότερη	12	38,71%
Σύνολο	31	

Με βάση τις απαντήσεις των ερωτηθέντων **Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας**, η οικονομική επίδοση για την πλειονότητα αυτών (περίπου 40%) ήταν χειρότερη το 2021 σε σχέση με το 2020, ίδια για το 29%, ενώ μόνο 1 στις 3 ερωτηθείσες κοινωνικές επιχειρήσεις κατέγραψε βελτίωση της οικονομικής της κατάστασης.

Αντιθέτως, στην ερώτηση 20 «Μετά την ολοκλήρωση του οικονομικού έτους 2022, οι οικονομικές επιδόσεις της επιχείρησής σας αναμένεται να αυξηθούν, να μειωθούν ή να παραμείνουν ίδιες συγκριτικά με το προηγούμενο έτος (2021;)» η συντριπτική πλειοψηφία των κοινωνικών επιχειρήσεων φαίνεται αισιόδοξη, καθώς το 56%, περίπου, δηλώνει ότι αναμένουν να βελτιωθεί η οικονομική τους επίδοση.

Σχήμα 15 Η οικονομική επίδοση της επιχείρησής το έτος 2022 σε σχέση με το έτος 2021

Πίνακας 17 Η οικονομική επίδοση της επιχείρησής το έτος 2022 σε σχέση με το έτος 2021

	Αριθμός	%
Να αυξηθούν	20	55,56%
Να παραμείνουν ίδιες	11	30,56%
Να μειωθούν	5	13,89%
Σύνολο	36	

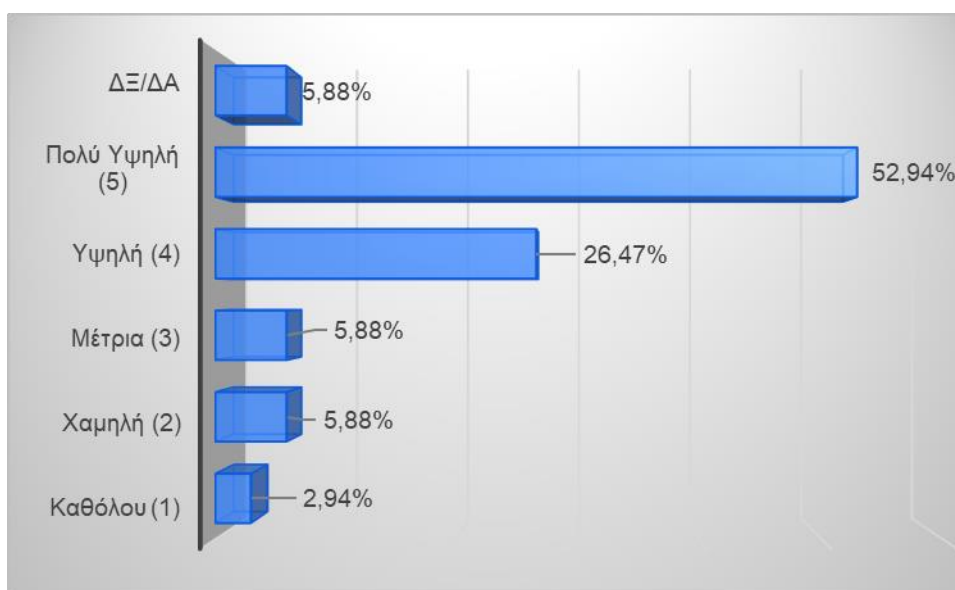
5.2.5 Ανάγκες των επιχειρήσεων

Ένας από τους καίριους σκοπούς της έρευνας είναι να κατανοήσει σε βάθος τα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες του οικοσυστήματος των ΚΑΛΟ στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, προκειμένου να συμβάλει στο σχεδιασμό πρωτοβουλιών και προγραμμάτων στήριξής τους. Στην ερώτηση 21 «*Ποιες είναι οι άμεσες ανάγκες της επιχείρησής σας για να επιτύχετε τους στόχους του επιχειρηματικού σχεδιασμού σας για την επόμενη διετία;*» οι ερωτηθείσες κοινωνικές επιχειρήσεις καλέστηκαν να αξιολογήσουν κάθε μια από τις παρακάτω επιλογές:

- Επιδότηση για την υποστήριξη συγκεκριμένου επιχειρηματικού σχεδίου.
- Πρόσβαση σε δανειοδότηση για την απόκτηση ρευστότητας και την κάλυψη τρεχουσών αναγκών.
- Εκπαίδευση προσωπικού.
- Ενίσχυση της εξωστρέφειας της επιχείρησης.
- Παροχή συμβουλών σε θέματα ανάπτυξης/βελτίωσης προϊόντων ή υπηρεσιών.

Επιδότηση για την υποστήριξη συγκεκριμένου επιχειρηματικού σχεδίου

Οι 8 στους 10 φορείς **Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας** δήλωσαν ότι στις άμεσες ανάγκες τους για την επιτυχή υποστήριξη του επιχειρηματικού σχεδιασμού τους είναι η επιδότηση συγκεκριμένου επιχειρηματικού σχεδίου, γεγονός που δείχνει ότι είναι κρίσιμης σημασίας η υλοποίηση αντίστοιχων δράσεων μέσω του **Περιφερειακού Προγράμματος «Δυτικής Ελλάδας» 2021-2027**. Ειδικότερα, οι δράσεις αυτές θα πρέπει να αφορούν την οικονομική στήριξη των φορέων ΚΑΛΟ στην απόκτηση υποδομών, στην ανάπτυξη νέων προϊόντων – υπηρεσιών, κλπ. με σκοπό την περαιτέρω ανάπτυξή τους.

Σχήμα 16 Επιδότηση για την υποστήριξη συγκεκριμένου επιχειρηματικού σχεδίου (Π.χ. ενίσχυση σε υποδομές)

Πίνακας 18 Επιδότηση για την υποστήριξη συγκεκριμένου επιχειρηματικού σχεδίου (Π.χ. ενίσχυση σε υποδομές)

	Αριθμός	%
Καθόλου (1)	1	2,94%
Χαμηλή (2)	2	5,88%
Μέτρια (3)	2	5,88%
Υψηλή (4)	9	26,47%
Πολύ Υψηλή (5)	18	52,94%
ΔΞ/ΔΑ	2	5,88%
Σύνολο	34	

Σημειώνεται ότι η **Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας** με βάση την επίγνωση των αναγκών του τομέα, και πριν την έναρξη του έργου του Περιφερειακού Μηχανισμού Διάγνωσης των Αναγκών της Αγοράς Εργασίας, δρομολόγησε και υλοποιεί τη δράση 9.ν.1.1-α «Στήριξη υφιστάμενων και υπό σύσταση Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (Κ.ΑΛ.Ο.) στη Δυτική Ελλάδα» στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Δυτική Ελλάδα 2014-2020».

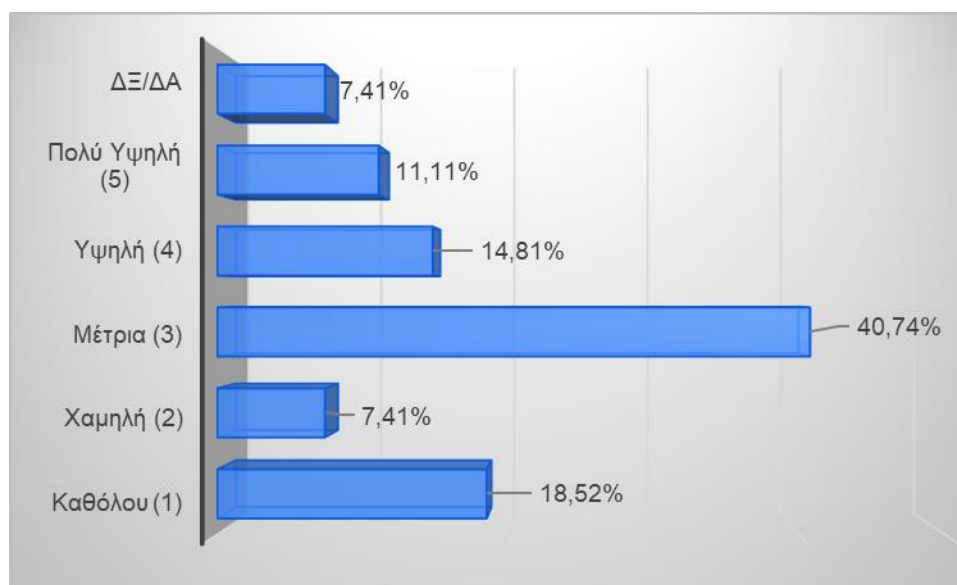
Με την τελευταία τροποποίηση η **συνολική Δημόσια Δαπάνη της πρόσκλησης ανέρχεται σε 3.400.000€**. Ο προϋπολογισμός της πρόσκλησης καταμετρήθηκε ανά κατηγορία φορέων Κ.ΑΛ.Ο ως εξής: α) **50%** για τις υπό σύσταση Κ.ΑΛ.Ο και β) **50%** για τις υφιστάμενες Κ.ΑΛ.Ο. Επίσης, προβλέφθηκε ειδική κατανομή προϋπολογισμού: ΒΑΑ ΔΗΜΟΥ ΑΓΡΙΝΙΟΥ: **250.000 €**.

Ο επιλέξιμος συνολικός προϋπολογισμός κάθε επενδυτικής πρότασης δυνητικού δικαιούχου ενίσχυσης ανήλθε έως **100.000€**. Ο ελάχιστος επιλέξιμος προϋπολογισμός Δημόσιας Δαπάνης κάθε επενδυτικής πρότασης είναι **30.000€**.

Ως δυνητικοί δικαιούχοι ήταν οι υφιστάμενοι ή υπό σύσταση φορείς Κ.ΑΛ.Ο. που έχουν ως έδρα την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Ως υπό σύσταση φορείς χαρακτηρίζονται όσοι φορείς έχουν υποβάλλει αίτηση εγγραφής στο Μητρώο Φορέων Κ.ΑΛ.Ο. Ως υφιστάμενοι φορείς Κ.ΑΛ.Ο. χαρακτηρίζονταν όσοι φορείς λειτουργούν νομίμως με τη μορφή του Φορέα Κοινωνικής Οικονομίας σύμφωνα με το Ν.4430/2016 (ΦΕΚ 205/Α'/2016) , άρθρο 3, παρ. 1 (ΦΕΚ 205/Α'/2016) και διαθέτουν πιστοποιητικό μέλους για το τελευταίο έτος από το Γενικό Μητρώο Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

Εκπαίδευση προσωπικού

Η εκπαίδευση του προσωπικού διαφαίνεται ότι δεν κατέχει υψηλή θέση ως ανάγκη για την επίτευξη των στόχων του επιχειρηματικού σχεδιασμού των ερωτηθέντων κοινωνικών επιχειρήσεων, καθώς το 66%, περίπου, την αξιολόγησε μέτρια έως καθόλου (Σχήμα 17).

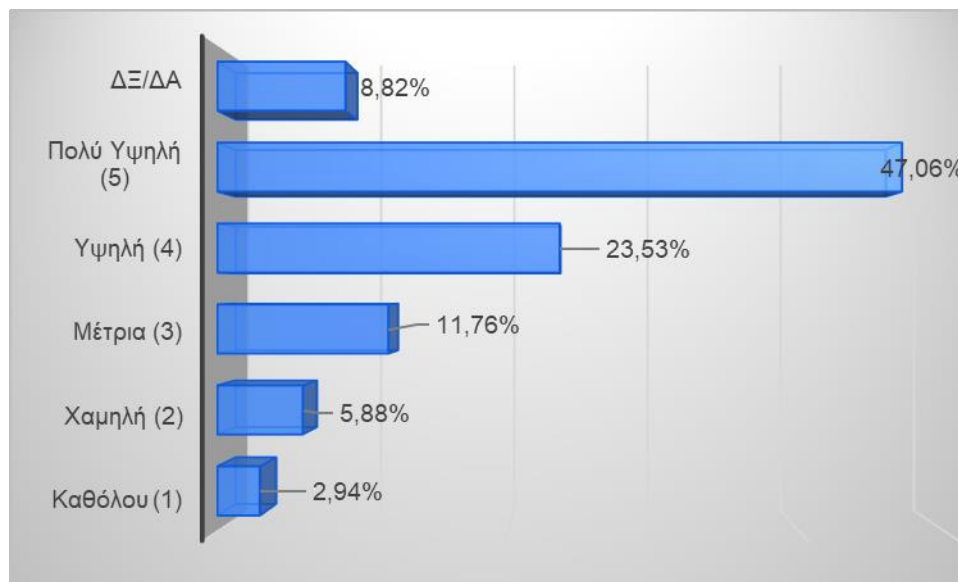
Σχήμα 17 Ανάγκες σε εκπαίδευση προσωπικού

Πίνακας 19 Ανάγκες σε εκπαίδευση προσωπικού

	Αριθμός	%
Καθόλου (1)	5	18,52%
Χαμηλή (2)	2	7,41%
Μέτρια (3)	11	40,74%
Υψηλή (4)	4	14,81%
Πολύ Υψηλή (5)	3	11,11%
ΔΞ/ΔΑ	2	7,41%
Σύνολο	27	

Ενίσχυση της εξωστρέφειας της επιχείρησης

Επιπροσθέτως, οι φορείς ΚΑΛΟ κλήθηκαν να εκτιμήσουν τις ανάγκες τους για εξωστρέφεια, γεγονός το οποίο σχετίζεται και με τη συμβουλευτική υποστήριξη σε θέματα branding, marketing κλπ. Με βάση τα ευρήματα, προκύπτει ότι **6 στους 10 Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας** χρήζουν υποστήριξης στον τομέα της εξωστρέφειας.

Σχήμα 18 Ενίσχυση της εξωστρέφειας της επιχείρησης

Πίνακας 20 Ενίσχυση της εξωστρέφειας της επιχείρησης

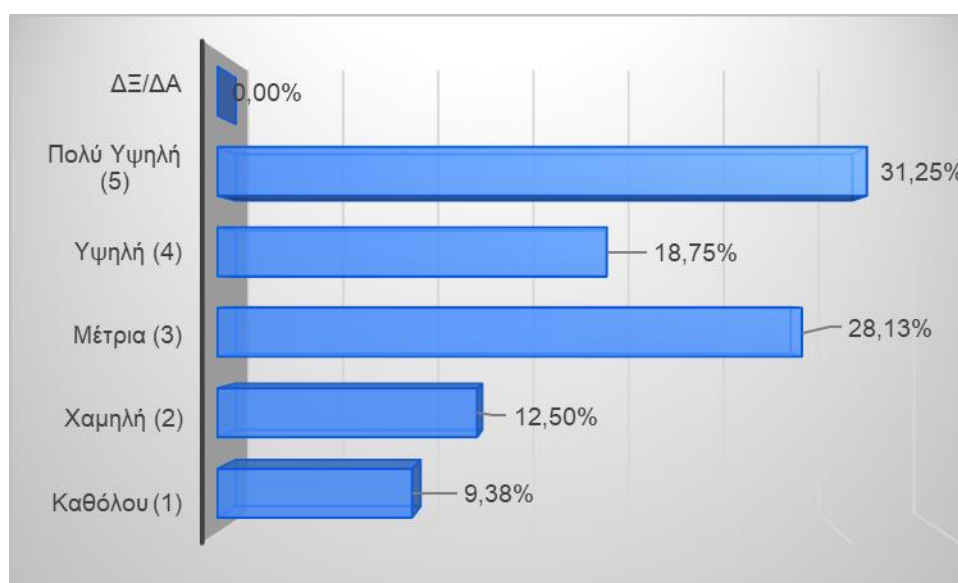
	Αριθμός	%
Καθόλου (1)	1	2,94%
Χαμηλή (2)	2	5,88%
Μέτρια (3)	4	11,76%
Υψηλή (4)	8	23,53%
Πολύ Υψηλή (5)	16	47,06%
ΔΞ/ΔΑ	3	8,82%
Σύνολο	34	

Παροχή συμβουλών σε θέματα ανάπτυξης και βελτίωσης προϊόντων ή υπηρεσιών

Η ανάπτυξη και η βελτίωση των προϊόντων ή υπηρεσιών θεωρείται κρίσιμης σημασίας για την ανάπτυξη των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, ωστόσο είναι ένα πεδίο το οποίο απαιτεί την παροχή εξωτερικής τεχνογνωσίας σε πλείστες περιπτώσεις.

Οι φορείς ρωτήθηκαν ως προς τις ανάγκες τους για ανάπτυξη νέων προϊόντων ή υπηρεσιών προκειμένου να αναπτυχθούν περαιτέρω. Οι απαντήσεις τους καταγράφονται στο κατωτέρω σχήμα (Σχήμα 19)

Σχήμα 19 Παροχή συμβουλών σε θέματα ανάπτυξης βελτίωσης προϊόντων ή υπηρεσιών

Πίνακας 21 Παροχή συμβουλών σε θέματα ανάπτυξης βελτίωσης προϊόντων ή υπηρεσιών

	Αριθμός	%
Καθόλου (1)	3	9,38%
Χαμηλή (2)	4	12,50%
Μέτρια (3)	9	28,13%
Υψηλή (4)	6	18,75%
Πολύ Υψηλή (5)	10	31,25%
ΔΕ/ΔΑ	-	-
Σύνολο	32	

Με βάση τις απαντήσεις προκύπτει ότι **1 στις 2 κοινωνικές επιχειρήσεις** – Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας **χρειάζονται υποστήριξη ως προς την ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών**, γεγονός που απαιτεί εξωτερική υποστήριξη και τεχνογνωσία δεδομένου ότι οι υπηρεσίες αυτές δύσκολα αναπτύσσονται δίχως συμβουλευτική υποστήριξη

5.3 Θέσεις εργασίας

Σε συνέχεια των παραπάνω, η έρευνα προχώρησε στην εξέταση του προφίλ των απασχολούμενων στους Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος.

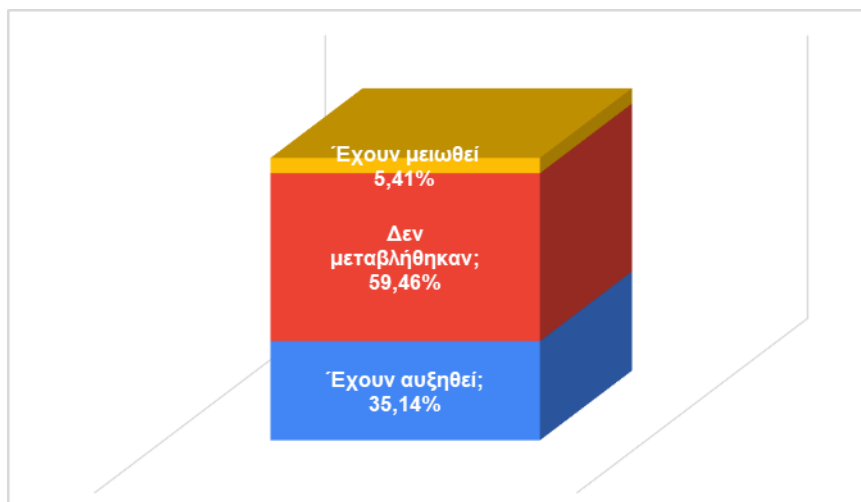
5.3.1 Ειδικότητες εργαζομένων

Στην ερώτηση 22 «Ποια είναι η επαγγελματική ειδικότητα με τους περισσότερους εργαζομένους στην επιχείρησή σας;» οι σημαντικότερες ειδικότητες που αναφέρθηκαν είναι οι παρακάτω:

- Νοσηλευτές/τριες
- Διοικητικοί υπάλληλοι - υπάλληλος γραφείου- εμπορικός υπάλληλος
- Λογιστής
- Εκπαιδευτές (καθηγητές χορού, μουσικής γυμναστές, γυμναστές ΑΜΕΑ)
- Παιδαγωγοί
- Δάσκαλοι/ες
- Μεταφραστής/στρια
- Πωλητές
- Μηχανικοί αυτοκινήτων
- Ανειδίκευτοι με Απολυτήριο Λυκείου και Εργαζόμενοι του Κλάδου Εστίασης
- Γραμματείς
- Ανειδίκευτοι εργάτες
- Ραδιοτηλεοπτικοί παραγωγοί
- Πολιτιστικοί Διαχειριστές
- Διαχείριση Έργων
- Επαγγέλματα κοινωνικής φροντίδας
- Τεχνικός μελισσοκομίας

5.3.2 Τρέχουσα κατάσταση απασχόλησης

Από την ερώτηση 23 «Τους τελευταίους δώδεκα (12) μήνες οι θέσεις εργασίας στην επιχείρησή σας έχουν αυξηθεί, μειωθεί ή δεν μεταβλήθηκαν» παρατηρούμε ότι για το 59,46% των ερωτηθέντων κοινωνικών επιχειρήσεων διατήρησαν τον ίδιο αριθμό θέσεων εργασίας, και μόνο το 35,14% ανέφεραν ότι η απασχόληση σε αυτές αυξήθηκε.

Σχήμα 20 Τους τελευταίους δώδεκα (12) μήνες οι θέσεις εργασίας στην επιχείρησή σας έχουν αυξηθεί, μειωθεί ή δεν μεταβλήθηκαν;

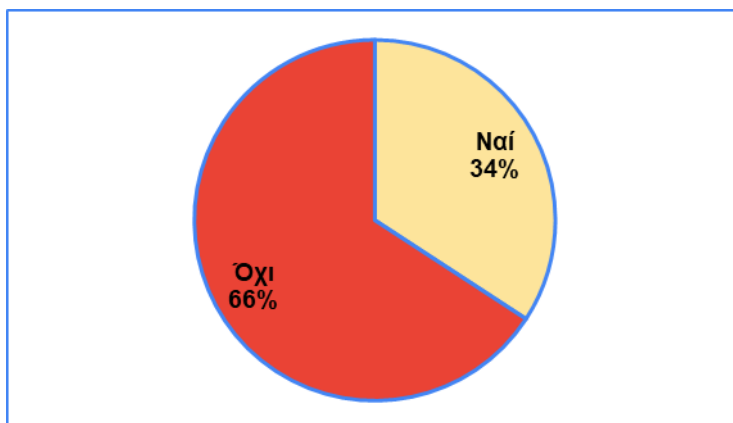
Πίνακας 22 Παροχή συμβουλών σε θέματα ανάπτυξης βελτίωσης προϊόντων ή υπηρεσιών

	Αριθμός	%
Έχουν αυξηθεί	13	35,14%
Δεν μεταβλήθηκαν	22	59,46%
Έχουν μειωθεί	2	5,41%
Σύνολο	32	

5.3.3 Βαθμός αξιοποίησης ΔΥΠΑ για πρόσληψη προσωπικού

Τα προγράμματα επιδοτούμενης απασχόλησης της ΔΥΠΑ (Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης, πρώην ΟΑΕΔ) συμβάλλουν στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων μέσω της αύξησης της απασχόλησης του ανθρώπινου δυναμικού και, παράλληλα, μέσω της άμβλυνσης της αναντιστοιχίας μεταξύ προσφοράς και ζήτησης εργασίας που παρατηρείται τα τελευταία χρόνια. Κατά βάση, τα προγράμματα αυτά επιδοτούν το μεγαλύτερο μέρος του μισθολογικού κόστους των ανέργων που θα προσλάβουν οι επιχειρήσεις για τουλάχιστον 12 μήνες, με υποχρέωση πρόσθετης απασχόλησης με ίδιους πόρους από την επιχείρηση για διάστημα που ορίζεται από την κάθε προκήρυξη της ΔΥΠΑ.

Στην ερώτηση 24 εξετάστηκε κατά πόσο οι κοινωνικές επιχειρήσεις έχουν αξιοποιήσει τέτοιου είδους προγράμματα (ερώτηση 24: «Έχετε αξιοποιήσει κατά καιρούς προγράμματα επιδότησης προσλήψεων του ΟΑΕΔ για να προσλάβετε προσωπικό;»)

Σχήμα 21 Βαθμός αξιοποίησης προγραμμάτων ΔΥΠΑ για πρόσληψη προσωπικού

Πίνακας 23 Βαθμός αξιοποίησης προγραμμάτων ΔΥΠΑ για πρόσληψη προσωπικού

	Αριθμός	%
Ναι	13	34,21%
Όχι	25	65,79%
Σύνολο	38	

Η πλειονότητα των ερωτηθέντων (65,79%) δεν έχουν αξιοποιήσει σχετικά προγράμματα, γεγονός που δείχνει ότι στερούνται ενός σημαντικού χρηματοδοτικού εργαλείου για την ενίσχυση της απασχόλησης σε αυτές. Το εύρημα αυτό καταδεικνύει τη σημαντικότητα οι φορείς ΚΑΛΟ να ενημερωθούν από την ΔΥΠΑ για τους όρους και τα οφέλη αξιοποίησης τέτοιου είδους προγραμμάτων.

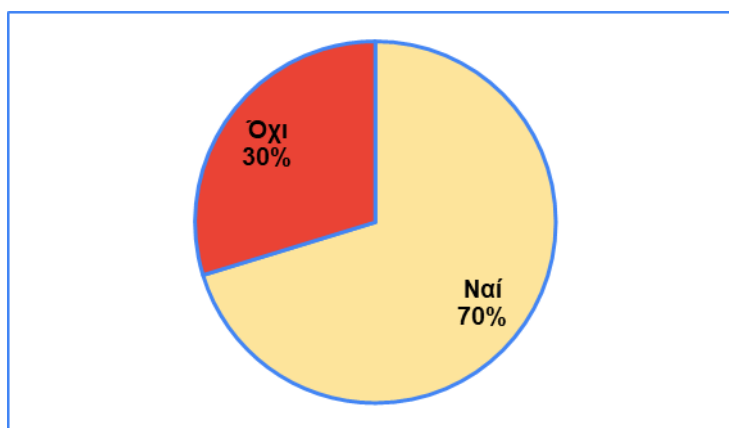
Από τις επιχειρήσεις που απάντησαν ότι αξιοποίησαν σχετικά προγράμματα για την πρόσληψη προσωπικού, το 90% απάντησαν ότι ήταν ικανοποιημένοι από το σχετικό πρόγραμμα επιδότησης και το ανθρώπινο δυναμικό που δέκτηκαν, γεγονός που πιστοποιεί και την αποτελεσματικότητα αυτών των προγραμμάτων.

Τα Προγράμματα Δημιουργίας Νέων Θέσεων Εργασίας (ΝΘΕ), με βάση το νέο μοντέλο υλοποίησης, τα επόμενα έτη θα εξειδικεύονται σύμφωνα με τις τομεακές και περιφερειακές ανάγκες και τις επιμέρους ομάδες στόχους (άνεργοι, γυναίκες, μακροχρόνια άνεργοι, πτυχιούχοι, κλπ). Ενδεικτικά θα περιλαμβάνονται: α) Πρόγραμμα απασχόλησης για την ένταξη και επανένταξη στην αγορά εργασίας, με έμφαση στους μακροχρόνια ανέργους και τους ανενεργούς β) Πρόγραμμα απασχόλησης για άνεργες γυναίκες σε νέες θέσεις εργασίας, γ) Προγράμματα νέων θέσεων εργασίας για την καταπολέμηση της ανεργίας σε περιοχές - θύλακες υψηλής ανεργίας. Πηγή χρηματοδότησης τους θα είναι το Τομεακό Πρόγραμμα ΕΣΠΑ του Υπουργείου Εργασίας «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή 2021-2027»

5.3.4 Πρόβλεψη για νέες θέσεις εργασίας

Οι επισημάνσεις για την αξιοποίηση των **Προγραμμάτων Δημιουργίας Νέων Θέσεων Εργασίας (ΝΘΕ)** από τους **Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας** που αναφέρθηκαν στο προηγούμενο εδάφιο, αποκτούν ιδιαίτερη σημασία με βάση το παρακάτω εύρημα το οποίο δείχνει μια δυναμική ως προς τις προοπτικές απασχόλησης στην κοινωνική επιχειρηματικότητα.

Στην ερώτηση 26 «Υπάρχουν αυτή τη στιγμή κενές θέσεις εργασίας στην επιχείρησή σας για τις οποίες σχεδιάζετε να κάνετε προσλήψεις;», το 70% των ερωτηθέντων απάντησε θετικά, εύρημα που δείχνει ότι οι επιχειρήσεις σχεδιάζουν να προβούν σε προσλήψεις το επόμενο διάστημα. Αντιθέτως, μόνο δύο επιχειρήσεις ανέφεραν ότι μέσα στο επόμενο έτος (2023) η επιχείρησή τους μπορεί να παρουσιάσει μείωση προσωπικού (ερώτηση 32 «Εάν στην Ερώτηση 26 απαντήσατε «ΟΧΙ», εκτιμάται ότι μέσα στο επόμενο έτος η επιχείρηση μπορεί να παρουσιάσει μείωση προσωπικού;»).

Σχήμα 22 Πρόβλεψη για νέες θέσεις εργασίας

Πίνακας 24 Πρόβλεψη για νέες θέσεις εργασίας

	Αριθμός	%
Ναι	26	70%
Όχι	11	30%
Σύνολο	37	

Το εύρημα αυτό δεν πρέπει να υπερεκτιμηθεί, αλλά να εξεταστεί υπό τη συνθήκη της αβεβαιότητας που χαρακτηρίζει την σημερινή μακροοικονομική κατάσταση, μια αβεβαιότητα που πηγάζει από την ενεργειακή κρίση, της οποίας οι συνέπειες στην αγορά εργασίας και στους Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας παραμένουν απρόβλεπτες.

Τέτοιου είδους κρίσεις επιφέρουν αρνητικά αποτελέσματα στην αγορά εργασίας, οδηγώντας σε αλλαγές που είτε εκδηλώνονται ξαφνικά είτε εξελίσσονται σε βάθος χρόνου. Για μια κοινωνική επιχείρηση που συνήθως δεν έχει πρόσβαση σε χρηματοδοτικά εργαλεία για να

ενισχύσει την ρευστότητά της, μία κρίση μπορεί να προκαλέσει ξαφνική και αισθητή ζημιά στους εργαζομένους της.

Σε μια κανονική και ομαλή κατάσταση όλες οι συνθήκες κάτω από τις οποίες ασκείται η επιχειρηματική λειτουργία είναι γνωστές (προϋποθέσεις, δεδομένα, δυνατότητες, πληροφορίες). Υπάρχει άνεση χρόνου και έλεγχος. Σε περιπτώσεις όμως κρίσεων, τα πράγματα αλλάζουν. Οι συνθήκες γίνονται πιεστικές, ασταθείς, ρευστές, απρόβλεπτες, πρωτόγνωρες, επείγουσες και ανεξέλεγκτες. Τα μέλη και οι εργαζόμενοι των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας επιδιώκουν να αμυνθούν και να προστατεύσουν τα εργασιακά τους συμφέροντα και τις θέσεις εργασίας τους, ενώ η ανάπτυξη περαιτέρω προσλήψεων απαιτεί πολύ οργανωμένο και προσεκτικό οικονομοτεχνικό σχεδιασμό.

5.3.5 Πρόβλεψη για ζητούμενες επαγγελματικές ειδικότητες εργαζομένων

Οι φορείς κλήθηκαν να προσδιορίσουν τις ζητούμενες επαγγελματικές ειδικότητες στις οποίες σχεδιάζουν να κάνουν προσλήψεις προκειμένου να σκιαγραφηθεί η σχετική ζήτηση στην αγορά εργασίας της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας.

Με βάση το σχετικό ερώτημα της έρευνας, ερώτηση 27 «Πόσες και ποιες επαγγελματικές ειδικότητες αφορούν αυτές οι κενές θέσεις; Ποιο είναι το εκπαιδευτικό επίπεδο για αυτές τις θέσεις» από τις 26 επιχειρήσεις που απάντησαν προκύπτει η εξής ομαδοποίηση των ειδικοτήτων, προσδιορίζοντας παράλληλα το απαιτούμενο εκπαιδευτικό επίπεδο και προϋπηρεσία.

Πίνακας 25 Πρόβλεψη ειδικοτήτων εργαζομένων

Ειδικότητα	Ζητούμενος Αριθμός	Εκπαιδευτικό Επίπεδο ²	Απαίτηση Προϋπηρεσίας
Εκπαιδευτής	2	ΑΕΙ	ΝΑΙ
Α΄ Μάγειρας	-	ΙΕΚ	Ναι
Γ΄ Μάγειρας	-	ΙΕΚ	Ναι
Υπεύθυνος Επικοινωνίας Crowdfunding	1	ΑΕΙ	Ναι
γραμματεία	6	ΑΕΙ/ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΛΥΚΕΙΟΥ	ΝΑΙ
Εξειδικευμένους εκπαιδευτές εικαστικών	5	Μεταπτυχιακή εκπαίδευση (MSc, PhD) -	Όχι.
Ψυχολόγος	5	ΑΕΙ	Όχι/Ναι
Κοινωνικός λειτουργός	1	ΑΕΙ	Όχι.

Φυσικοθεραπευτής	1	ΑΕΙ	Όχι.
Εργάτης	1	Κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Όχι.
Πλαισίωση ομάδας παραγωγής	2	Ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (Λύκειο)	Ναι
Διαχείριση Έργων	1	ΑΕΙ	Ναι
Εξειδικευμένη γραμματειακή υποστήριξη	2	Πανεπιστημιακή εκπαίδευση (ΑΕΙ, ΤΕΙ)	Ναι
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΙ	2	ΑΕΙ	Όχι
ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	2	Πανεπιστημιακή εκπαίδευση (ΤΕΙ)	Όχι
Εξειδικευμένο προσωπικό εύρεσης και σύνταξης προγραμμάτων	1	Μεταπτυχιακή εκπαίδευση (MSc, PhD) -	Ναι
Εκπαιδευτές	4	ΑΕΙ	Ναι
Άτομα με αναπηρία, για εργασία σε θέσεις καθαριότητας ιματισμού, καθαριότητας χώρων, χορτοκοπτικής		Κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Όχι

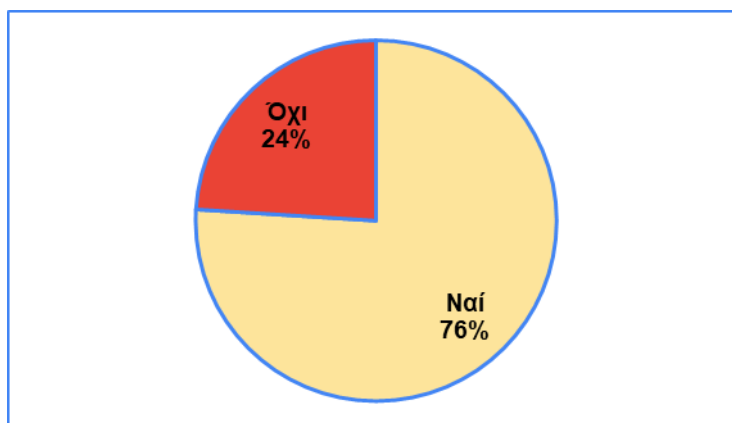
5.3.6 Βαθμός αξιοποίησης ΔΥΠΑ για αναζήτηση προσωπικού

Όπως διαπιστώθηκε στην ενότητα 5.3.3 η πλειονότητα των φορέων (65,79%) δεν έχουν, μέχρι σήμερα, αξιοποιήσει προγράμματα επιδοτούμενης απασχόλησης της ΔΥΠΑ. Στην ερώτηση 28, οι κοινωνικές επιχειρήσεις που απάντησαν ότι διαθέτουν κενές θέσεις εργασίας (ερώτηση 26) ερωτήθηκαν για το ένα σκοπεύουν να χρησιμοποιήσουν τέτοιου είδους προγράμματα για την πλήρωση αυτών(ερώτηση 28 «Εάν στην Ερώτηση 26 απαντήσατε

«ΝΑΙ», σκοπεύετε να αξιοποιήσετε τον ΟΑΕΔ μέσω επιδότησης για την αναζήτηση προσωπικού στις ειδικότητες αυτές;»).

Εκ των επιχειρήσεων που απάντησαν θετικά ότι υπάρχουν κενές θέσεις εργασίας, το 76% απάντησε ότι θα χρησιμοποιήσει προγράμματα επιδοτούμενης απασχόλησης της ΔΥΠΑ, γεγονός πολύ θετικό, το οποίο συμπίπτει κιάλας με την αναδιοργάνωση της **Δημόσιας Υπηρεσία Απασχόλησης** στο πλαίσιο της ριζικής μεταρρύθμισης της πολιτικής για την απασχόληση (Ν. 4921/2022).

Σύμφωνα με το Ν. 4921/2022 θεσμοθετείται η κατάρτιση **Ψηφιακού Μητρώου ΔΥΠΑ, Ψηφιακού Σχεδίου Δράσης και Ψηφιακής Κάρτας Απασχόλησης**, με ειδική πρόβλεψη για την ενεργοποίηση των ανέργων, την αποτελεσματική σύζευξη της προσφοράς και ζήτησης της εργασίας και την ανάπτυξη ενός **νέου πλαισίου υποχρεώσεων των ανέργων**, ενώ με βάση την νέα μεταρρύθμιση οι ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης θα υλοποιούνται με τη χρήση νέων εργαλείων και διαδικασιών που θα εξασφαλίζουν αποδοτική **εξατομικευμένη προσέγγιση των αναζητούντων εργασία** (Ν. 4837/2021, άρ.63).

Σχήμα 23 Βαθμός αξιοποίησης ΟΑΕΔ για αναζήτηση προσωπικού

Πίνακας 26 Βαθμός αξιοποίησης ΟΑΕΔ για αναζήτηση προσωπικού

Επί όσων πρόκειται να έχουν νέες θέσεις εργασίας μέσα στο επόμενο έτος	%
ΝΑΙ	76%
ΟΧΙ	24%

Επιπλέον, το 65% απάντησε ότι σε περίπτωση που δεν λάβουν επιδότηση από την Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης θα επηρεαστεί αρνητικά η προοπτική προσλήψεων από την **επιχείρησ τους**, γεγονός που καταδεικνύει ότι τα προγράμματα επιδότησης της απασχόλησης και οι ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης (Νέες θέσεις Εργασίας, Προγράμματα Προεργασίας, Προγράμματα Απόκτησης Επαγγελματικής Εμπειρίας) που

εφαρμόζει η ΔΥΠΑ είναι κρίσιμος παράγοντας για την αύξηση της απασχόλησης στους Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας.

5.3.7 Βαθμός ενδιαφέροντος για παροχή θέσεων πρακτικής

Πέραν των προαναφερόμενων προγραμμάτων (Νέες θέσεις Εργασίας, Προγράμματα Προεργασίας, Προγράμματα Απόκτησης Επαγγελματικής Εμπειρίας) που στοχεύουν στη διευκόλυνση της πρόσβαση στην αγορά εργασίας των ανέργων, των μακροχρόνια ανέργων, κτλ., ως εργαλείο για την αρχική πρόσβαση στην αγορά εργασίας των νέων έως 29 ετών υπάρχουν τα προγράμματα της πρακτικής άσκησης και της μαθητείας τα οποία σε μεγάλο βαθμό εποπτεύονται από το Υπουργείο Παιδείας αλλά και την ΔΥΠΑ (Μαθητεία).

Στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2021-2027 περιλαμβάνονται αρκετές σχετικές δράσεις όπως:

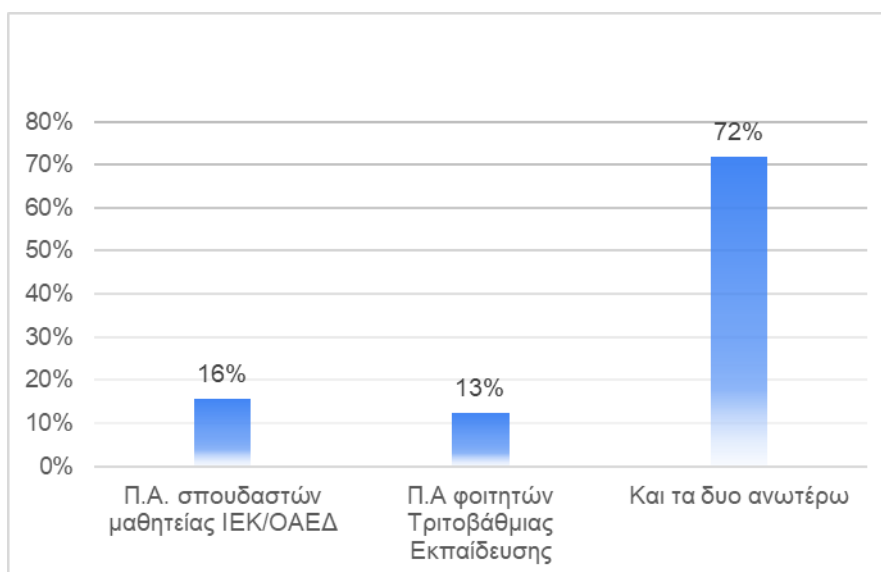
- Πρόγραμμα μάθησης στην εκπαιδευτική δομή και μάθησης σε εργασιακό χώρο/πρακτικής άσκησης στις Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑΣ) της ΔΥΠΑ και στις Επαγγελματικές Σχολές Κατάρτισης (ΕΣΚ).
- Πρόγραμμα θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης και πρακτικής άσκησης ή μαθητείας στα ΙΕΚ.
- Πρόγραμμα εργαστηριακών μαθημάτων και μάθησης σε εργασιακό χώρο στο Μεταλυκειακό Έτος - Τάξη Μαθητείας.
- Προγράμματα Πρακτικής Άσκησης Φοιτητών της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Στους συμμετέχοντες στην έρευνα φορείς ΚΑΛΟ τέθηκε το θέμα αν η επιχείρησή τους το επόμενο έτος είναι σε θέση να παρέχει θέσεις πρακτικής άσκησης σε νέους κάτω των 29 ετών (ερώτηση 30 «Η επιχείρησή σας το επόμενο έτος είναι σε θέση να παρέχει θέσεις πρακτικής άσκησης σε νέους κάτω των 29 ετών;»).

Πίνακας 27 Βαθμός ενδιαφέροντος για την παροχή θέσεων πρακτικής

	Αρ.	%
ΝΑΙ	31	78,8
ΟΧΙ	7	22,1

Οι απαντήσεις είναι άκρως ενθαρρυντικές ως προς την προώθηση του θεσμού της μαθητείας και της πρακτικής άσκησης, οι οποίες αναμένεται να συμβάλλουν στην διευκόλυνση της εισόδου στην αγορά εργασίας νέων κάτω των 29 ετών, καθώς το 80% περίπου των κοινωνικών επιχειρήσεων δηλώνει ενδιαφέρον να διαθέσει θέσεις για πρακτική άσκηση φοιτητών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, ή ακόμα και για πρακτική άσκηση σπουδαστών μαθητείας ΙΕΚ/ΔΥΠΑ, χωρίς να εμφανίζεται ιδιαίτερη προτίμηση ανάμεσα στις δύο κατηγορίες (Σχήμα 25).

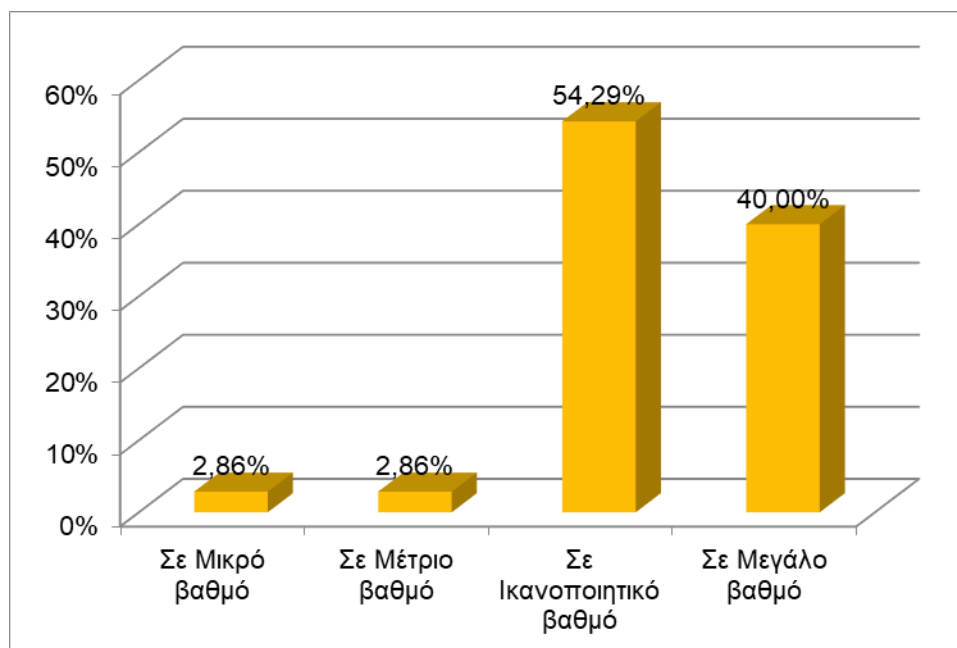

Σχήμα 24 Είδος προγράμματος Πρακτικής Άσκησης

5.4 Εκπαίδευση – βελτίωση δεξιοτήτων προσωπικού

5.4.1 Βαθμός ύπαρξης απαιτούμενων δεξιοτήτων προσωπικού

Στην ερώτηση 33 οι φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας ρωτήθηκαν σε ποιο βαθμό εκτιμούν ότι το προσωπικό της επιχείρησής τους διαθέτει την απαιτούμενη εκπαίδευση/δεξιότητες έτσι ώστε να είναι ανταγωνιστικοί σε σχέση με τον ευρύτερο ανταγωνισμό που αντιμετωπίζουν (ερώτηση 33 «Σε ποιο βαθμό εκτιμάτε ότι το προσωπικό σας διαθέτει την απαιτούμενη εκπαίδευση/δεξιότητες σε σχέση με τα καθήκοντα τους έτσι ώστε να την καθιστά ανταγωνιστική σε σχέση με τον ευρύτερο ανταγωνισμό που αντιμετωπίζει;»)

Σχήμα 25 Βαθμός ύπαρξης απαιτούμενων δεξιοτήτων προσωπικού

Πίνακας 28 Βαθμός ύπαρξης απαιτούμενων δεξιοτήτων προσωπικού

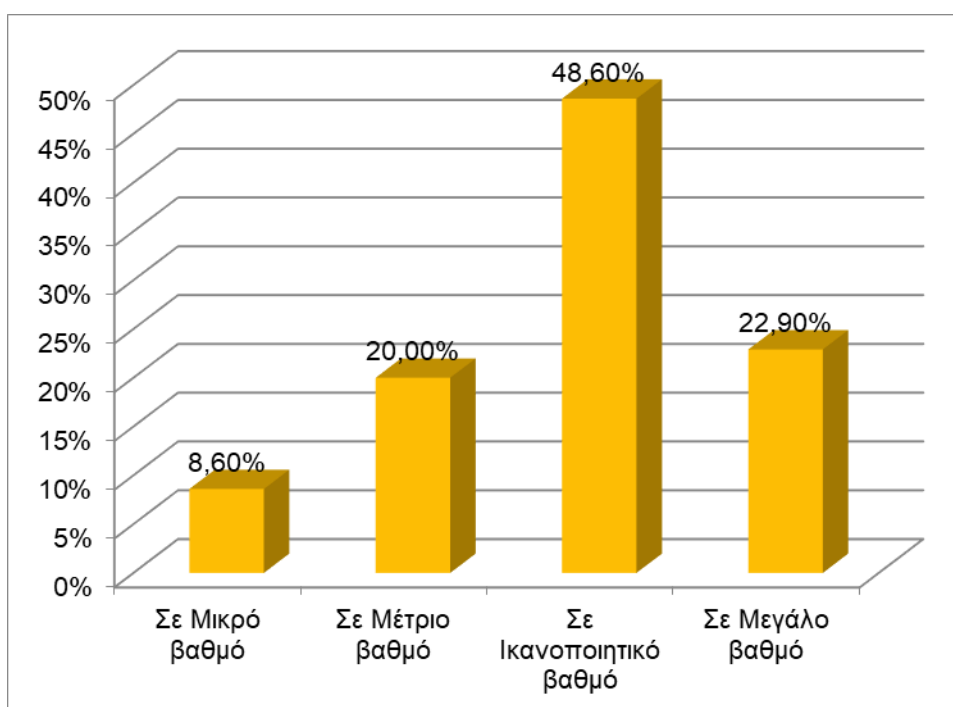
		συχνότητα	%	έγκυρο %	Αθροιστικό %
Έγκυρο	Σε Μικρό βαθμό	1	2,6	2,9	2,9
	Σε Μέτριο βαθμό	1	2,6	2,9	5,7
	Σε Ικανοποιητικό βαθμό	19	50,0	54,3	60,0
	Σε Μεγάλο βαθμό	14	36,8	40,0	100,0
	Total	35	92,1	100,0	
Δεν απάντησαν		3	7,9		
Σύνολο		38	100,0		

Από τα στοιχεία που αναλύθηκαν και παρουσιάζονται στον πίνακα 28 προκύπτει ότι για το σύνολο σχεδόν των φορέων ΚΑΛΟ της Δυτικής Ελλάδας (94,3%) το προσωπικό τους διαθέτει την απαιτούμενη εκπαίδευση/δεξιότητες σε ικανοποιητικό ή μεγάλο βαθμό σε σχέση με τα καθήκοντα που πρέπει να εκτελέσει, ώστε να καταστούν ανταγωνιστικές στο ευρύτερο περιβάλλον που δραστηριοποιούνται.

5.4.2 Βαθμός ύπαρξης απαιτούμενων ψηφιακών δεξιοτήτων προσωπικού

Σύμφωνα με τις εξελίξεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο σχετικά με τις νέες επαγγελματικές δεξιότητες (New Skills Agenda – Μελέτες CEDEFOP) και κυρίως την **Εθνική Στρατηγική για την Αναβάθμιση των Δεξιοτήτων του Εργατικού Δυναμικού και τη Διασύνδεση με την Αγορά Εργασίας (2022)**, που εκπόνησε η ΔΥΠΑ, οι ψηφιακές δεξιότητες³ θεωρούνται **βασικός άξονας για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού τα επόμενα έτη.**

Συνεπώς, σε συνέχεια της διερεύνησης ως προς τις δεξιότητες που κατέχει το προσωπικό στις κοινωνικές επιχειρήσεις, οι φορείς κλήθηκαν να αξιολογήσουν το επίπεδο ψηφιακών δεξιοτήτων που διαθέτουν οι εργαζόμενοί τους. (ερώτηση 34 «*Σε ποιο βαθμό εκτιμάτε ότι το προσωπικό της επιχείρησής σας διαθέτει τις απαιτούμενες ψηφιακές δεξιότητες για την ανταπόκριση του στις νέες συνθήκες της αγοράς και της οικονομίας ;*»)

Σχήμα 26 Βαθμός ύπαρξης απαιτούμενων ψηφιακών δεξιοτήτων προσωπικού

³ Οι ψηφιακές δεξιότητες ενδεικτικά αφορούν θέματα όπως: Ανάπτυξη ψηφιακού περιεχομένου, Αξιολόγηση δεδομένων, πληροφοριών και ψηφιακού περιεχομένου, Δημιουργική χρήση ψηφιακών τεχνολογιών, Διαχείριση δεδομένων, πληροφοριών και ψηφιακού περιεχομένου, Διαχείριση ψηφιακής ταυτότητας, Διερεύνηση, αναζήτηση και φιλτράρισμα δεδομένων, πληροφοριών και ψηφιακού περιεχομένου, Εντοπισμός ελλείψεων όσον αφορά την ψηφιακή ικανότητα, Επικοινωνία μέσω ψηφιακών τεχνολογιών, Επίλυση τεχνικών προβλημάτων, Κοινοποίηση δεδομένων μέσω ψηφιακών τεχνολογιών, Προσαρμογή και ενσωμάτωση ψηφιακού περιεχομένου, Προσδιορισμός τεχνολογικών αναγκών, Προστασία συσκευών ΤΠΕ, Προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικής ζωής, Συμμετοχή στα κοινά μέσω ψηφιακών τεχνολογιών, Συνεργασία μέσω ψηφιακών τεχνολογιών, Χρήση κανόνων του κώδικα δεοντολογικής συμπεριφοράς στο διαδίκτυο

Πίνακας 29 Βαθμός ύπαρξης απαιτούμενων ψηφιακών δεξιοτήτων προσωπικού

		συχνότητα	%	έγκυρο %	Αθροιστικό %
Έγκυρο	Σε Μικρό βαθμό	3	7,9	8,6	8,6
	Σε Μέτριο βαθμό	7	18,4	20,0	28,6
	Σε Ικανοποιητικό βαθμό	17	44,7	48,6	77,1
	Σε Μεγάλο βαθμό	8	21,1	22,9	100,0
	Total	35	92,1	100,0	
δεν απάντησαν		3	7,9		
Σύνολο		38	100,0		

Από τα αποτελέσματα της έρευνας προκύπτει ότι **το 71,5% των φορέων ΚΑΛΟ της Δυτικής Ελλάδας θεωρεί ότι το προσωπικό τους διαθέτει τις απαιτούμενες ψηφιακές δεξιότητες σε ικανοποιητικό ή μεγάλο βαθμό**, έτσι ώστε να ανταποκριθούν στις νέες συνθήκες της αγοράς.

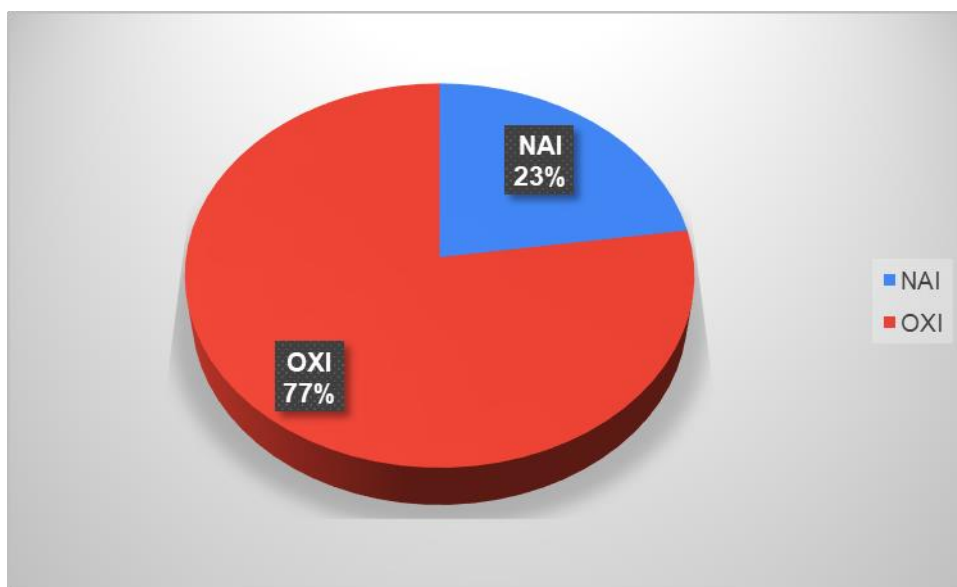
Οι απαντήσεις με βάση την ανάλυση του αναδόχου εκτιμώνται ως υπερτιμημένες, διότι με βάση τα εθνικά στοιχεία για το σύνολο της χώρας το ποσοστό των ατόμων με ψηφιακές δεξιότητες άνω του βασικού επιπέδου είναι μόλις 32%, το οποίο υπολείπεται αρκετά του μέσου όρου της ΕΕ που είναι στο 57%.

Η ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού με ψηφιακές δεξιότητες είναι κρίσιμης σημασίας για την ανάπτυξη των επιχειρήσεων τα επόμενα έτη για αυτό και οι πόροι που θα διατεθούν για αυτόν τον σκοπό θα είναι υψηλοί σε όλη την χώρα, μεταξύ αυτών και στην Δυτική Ελλάδα.

Οι συγχρηματοδοτούμενες δράσεις απασχόλησης και συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης θα περιλαμβάνουν προγράμματα απόκτησης ψηφιακών δεξιοτήτων και θα υλοποιούνται βάσει της **Εθνικής Στρατηγικής Ενεργητικών Πολιτικών Απασχόλησης ΕΠΑ (2022)**, της **Εθνικής Στρατηγικής για την Αναβάθμιση των Δεξιοτήτων του Εργατικού Δυναμικού και τη Διασύνδεση με την Αγορά Εργασίας (2022)**, το **Στρατηγικό Σχέδιο Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας (2022-2024)**, καθώς και την **Εθνική Συμμαχία για τις Ψηφιακές Δεξιότητες και την Απασχόληση**.

5.4.3 Θέματα εκπαίδευσης προσωπικού

Στην ερώτηση 35 «Μέχρι σήμερα η επιχείρησή σας έχει υλοποιήσει προγράμματα εκπαίδευσης/επιμόρφωσης προσωπικού», παρατηρήθηκε ότι 7 στους 10 φορείς ΚΑΛΟ δεν έχουν εκτελέσει προγράμματα εκπαίδευσης/επιμόρφωσης του προσωπικού τους, εύρημα το οποίο προκαλεί προβληματισμό, αλλά συνδέεται και με τις συνολικές κακές επιδόσεις της χώρας στα θέματα Δια Βίου Μάθησης του πληθυσμού, κάτι το οποίο χρήζει, απαρατηρήτως, βελτίωσης.

Σχήμα 27 Υλοποίηση Προγράμματος Εκπαίδευσης

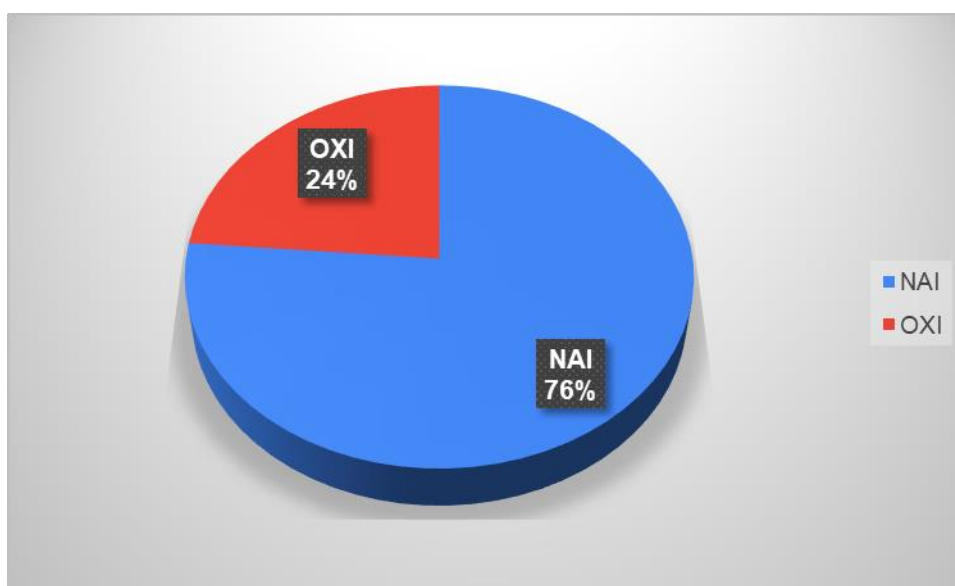
Πίνακας 30 Υλοποίηση Προγράμματος Εκπαίδευσης

		Συχνότητα	%	Έγκυρο %	Αθροιστικό %
Έγκυρο	NAI	5	13,2	22,7	22,7
	OXI	17	44,7	77,3	100,0
	Total	22	57,9	100,0	
	Δεν απάντησαν	16	42,1		
Σύνολο		38	100,0		

Με βάση το παραπάνω εύρημα, συνιστάται τόσο οι φορείς όσο και οι εργαζόμενοι των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας της Δυτικής Ελλάδας, να ενημερωθούν για τις νέες δυνατότητες που θα τους παρέχονται πλέον από τους **Ατομικούς Λογαριασμούς Δεξιοτήτων που θεσπίστηκαν με το νόμο 4921/2022 «Δουλειές ξανά»** και θα αποτελούν ένα ψηφιακό εργαλείο κάθε εκπαιδευόμενου, για την καταγραφή τόσο των υφιστάμενων δεξιοτήτων του όσο και εκείνων που θα αποκτά εφεξής από τα προγράμματα κατάρτισης και αναβάθμισης δεξιοτήτων στα οποία θα συμμετέχει.

Σύμφωνα με την πρόσφατη Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΚΥΑ 69943 - ΦΕΚ 3943 Β', 25-7-2022) ο κάθε ενδιαφερόμενος θα έχει πρόσβαση σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης που θα χορηγηθούν μέσω των Ατομικών Λογαριασμών Δεξιοτήτων σε δικαιούχους ανέργους και εργαζόμενους, ύψους 1.500 ευρώ κατ' ανώτατο όριο σε ετήσια βάση.

Στην ερώτηση 36 «Μέσα στο επόμενο έτος σκοπεύετε να υλοποιήσετε προγράμματα εκπαίδευσης/επιμόρφωσης προσωπικού;» οι απαντήσεις είναι ενθαρρυντικές, καθώς το 76% των φορέων ΚΑΛΟ δήλωσαν ότι σκοπεύουν να υλοποιήσουν σχετικά προγράμματα εκπαίδευσης/κατάρτισης του προσωπικού τους, εύρημα που δείχνει ότι στην πλειοψηφία τους οι φορείς ΚΑΛΟ έχουν αντιληφθεί ότι οι ραγδαίες τεχνολογικές μεταβολές, η επιτάχυνση της ψηφιοποίησης των οικονομικών δραστηριοτήτων και ο ολοένα εντεινόμενος ανταγωνισμός που επικρατεί δημιουργούν την επιτακτική ανάγκη ενίσχυσης του προσωπικού τους με νέες δεξιότητες μέσα από προγράμματα εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης.

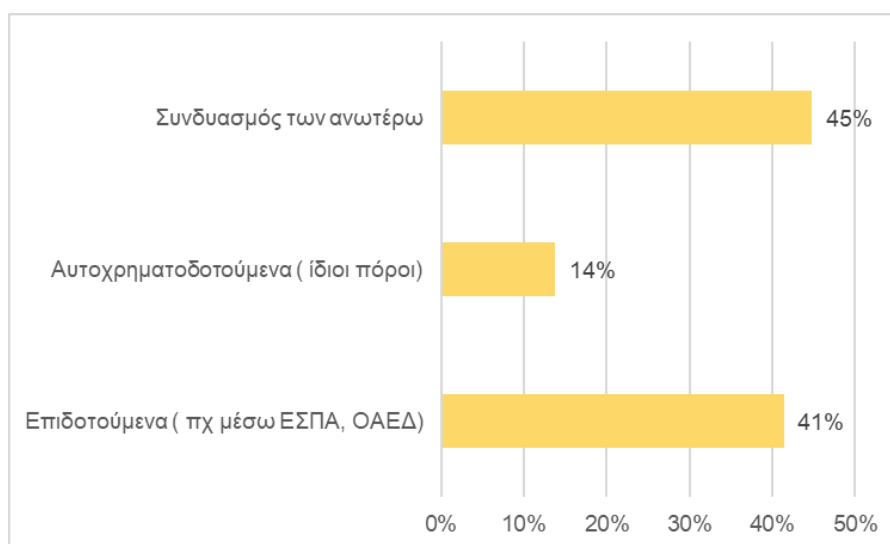
Σχήμα 28 Επιχειρήσεις που σκοπεύουν να υλοποιήσουν προγράμματα εκπαίδευσης/επιμόρφωσης προσωπικού

Πίνακας 31 Επιχειρήσεις που σκοπεύουν να υλοποιήσουν προγράμματα εκπαίδευσης/επιμόρφωσης προσωπικού

		Συχνότητα	%	Έγκυρο %	Αθροιστικό %
Έγκυρο	ΝΑΙ	29	76,3	76,3	76,3
	ΟΧΙ	9	23,7	23,7	100,0
	Σύνολο	38	100,0	100,0	

Πέραν του ΕΣΠΑ 2021-2027, στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας θα διατεθούν 1,2 δισ.€ πόροι μέσω της για την υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης ανέργων και εργαζομένων, με έμφαση στην πράσινη και την ψηφιακή οικονομία, γεγονός που σημαίνει ότι υπάρχουν διαθέσιμοι πόροι για την υλοποίηση των σχετικών στόχων των φορέων ΚΑΛΟ.

Αναφορικά με την πηγή χρηματοδότησης των προγραμμάτων εκπαίδευσης/κατάρτισης προσωπικού (ερώτηση 37 «Αν απαντήσατε «Ναι» σε ποια από τις παρακάτω κατηγορίες θα εντάσσονται: i. Επιδοτούμενα (π.χ. μέσω ΕΣΠΑ, ΟΑΕΔ), ii. Αυτοχρηματοδοτούμενα (ίδιοι πόροι), iii Συνδυασμός των ανωτέρω») μόνο το 14% των επιχειρήσεων φαίνονται πρόθυμες να αναλάβουν εξ' ολοκλήρου το κόστος εκπαίδευσης του προσωπικού τους, καθώς το 86% αυτών είτε προτιμούν να ενταχθούν σε κάποιο επιδοτούμενο πρόγραμμα επιμόρφωσης προσωπικού είτε προτιμούν συνδυασμό των δύο παραπάνω τρόπων χρηματοδότησης.

Σχήμα 29 Προτιμώμενες πηγές χρηματοδότησης των προγραμμάτων εκπαίδευσης

Θέματα εκπαίδευσης προσωπικού σε ψηφιακές δεξιότητες

Η πανδημία Covid-19 ανέδειξε τη σχετική υστέρηση του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας στις ψηφιακές δεξιότητες. Με βάση το Δείκτη Ψηφιακής Οικονομίας και Κοινωνίας (DESI), για το 2022, η Ελλάδα κατατάσσεται 25^η στο σύνολο των 27 κρατών μελών της ΕΕ. Μεταξύ άλλων, καταγράφεται μέτριο επίπεδο ψηφιακών δεξιοτήτων του πληθυσμού, χαμηλή επίδοση στην ενσωμάτωση της ψηφιακής τεχνολογίας από τις επιχειρήσεις, ενώ σε ότι αφορά την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση η Ελλάδα κατατάσσεται πολύ χαμηλά, και συγκεκριμένα στην 26^η θέση μεταξύ των χωρών της ΕΕ.

Στην ερώτηση 38 «Με βάση και την εμπειρία της πανδημίας σε ποια από τα κατωτέρω θεματικά αντικείμενα θα επιλέγατε να παρέχετε εκπαίδευση στο προσωπικό σας;» το 19,4% θα επέλεγε τα «Θέματα διαδικτύου και ηλεκτρονικού εμπορίου», το 13,9% θα επέλεγε «Θέματα σχετικά με την αποδοτική τηλεργασία και την συνεργασία ομάδων από απόσταση», ενώ το 50% θα επέλεγαν την κατάρτιση του προσωπικού τους πάνω στις ψηφιακές δεξιότητες (22,2% πάνω στις «Βασικές ψηφιακές ικανότητες - Εφαρμογές Γραφείου και το 27,8% σε «Εξειδικευμένες ψηφιακές ικανότητες 27,8%»). Τέλος, μόνο το 2,8% θα επέλεγε τις «Ξένες Γλώσσες».

Σχήμα 30 Ζητούμενα από τους φορείς ΚΑΛΟ θέματα εκπαίδευσης προσωπικού

Συνθετική Προσέγγιση των αναγκών και Προτάσεις

Η στρατηγική της Περιφέρειας για την ανάπτυξη του τομέα της **Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας** πρέπει να περιλαμβάνει μια πολυσύνθετη αναπτυξιακή στρατηγική η οποία για να επιτύχει και να μετατρέψει τις αναπτυξιακές ευκαιρίες σε απτά αποτελέσματα απαιτεί την προσαρμογή της στα δεδομένα του ανθρώπινου κεφαλαίου της Περιφέρειας. Η Κοινωνική Επιχειρηματικότητα αποτελεί ένα αναπτυξιακό πλεονέκτημα για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος, ωστόσο οι κοινωνικές επιχειρήσεις παρουσιάζουν μια μεγάλη σειρά αναγκών σε υπηρεσίες και κυρίως σε ευκαιρίες χρηματοδότησης (αξιοποίηση πόρων του ΕΣΠΑ για την ενίσχυση του επιχειρηματικού τους σχεδιασμού, την πρόσληψη προσωπικού κλπ.)

Κρίσιμης σημασίας είναι η πρόσβασης τους σε συμβουλευτικές υπηρεσίες για να αξιοποιήσουν όλα τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία της επόμενης περιόδου.

Οι εν λόγω συμβουλευτικές υπηρεσίες πρέπει να περιλαμβάνουν τουλάχιστον τα εξής:

- Διάγνωση των αναγκών σε επίπεδο Κοινωνικής Αλληλέγγυας και Οικονομίας.
- Παροχή δια ζώσης, αλλά και διαδικτυακών υπηρεσιών καθοδήγησης (e-helpdesk) – συμβουλευτικής για τη δημιουργία Business plan σε νέες και υφιστάμενες κοινωνικές επιχειρήσεις.
- Παροχή εξατομικευμένης συμβουλευτικής υποστήριξης (mentoring και coaching). Η υποστήριξη θα προσδιορίζεται από το αίτημα της επιχείρησης και τα αποτελέσματα της διάγνωσης αναγκών.
- Υποστήριξη στην αναζήτηση χρηματοδότης: Διασύνδεση με τραπεζικά ιδρύματα, δυνητικούς χρηματοδότες/χρηματοδοτικούς οργανισμούς και υποστήριξη των απαιτούμενων ενεργειών, υποστήριξη στη διαδικασία διαπραγμάτευσης με τους δυνητικούς χρηματοδότες και στη σύνταξη τεκμηριωμένων προτάσεων.
- Παροχή συμβουλευτικής για την ανάπτυξη καινοτόμων συστάδων επιχειρήσεων Κοινωνικής Οικονομίας (clusters).

- Παροχή συμβουλευτικής σε θέματα υποστήριξης συμμετοχής σε διαγωνισμούς και συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027.
- Υποστήριξη δικτύωσης με άλλες επιχειρήσεις ή και φορείς για την ανάπτυξη συνεργασιών.

Οι δυνατότητες αυτές δύναται να αναπτυχθούν μέσω του Περιφερειακού Προγράμματος «Δυτικής Ελλάδας» 2021-2027, αλλά και μέσω των Τομεακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027.

Σύμφωνα με το εγκεκριμένο Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό & Κοινωνική Συνοχή 2021-2027» (ΠΑΔΚΣ 2021-2027) το επόμενο διάστημα αναμένεται να καταρτισθεί από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων νέα επικαιροποιημένη Εθνική Στρατηγική και Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Οικονομία, με δράσεις οι οποίες θα περιλαμβάνουν τα κάτωθι και εκτιμάται ότι θα συμβάλλουν στην ανάπτυξη του τομέα της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας:

- Περιφερειακοί μηχανισμοί υποστήριξης υφιστάμενων και νέων φορέων ΚΑΛΟ.
- Θερμοκοιτίδες στήριξης κοινωνικών επιχειρήσεων.
- Προγράμματα κατάρτισης με στόχο την απόκτηση/αναβάθμιση δεξιοτήτων των εργαζομένων σε φορείς ΚΑΛΟ.
- Ολοκληρωμένες δράσεις για την προαγωγή της ΚΑΛΟ σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο με έμφαση στις διασυνοριακές ανταλλαγές.
- Χρηματοδοτικά εργαλεία.
- Χρηματοδότηση clusters για την προώθηση πρωτοβουλιών Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας.

Οι ανάγκες εκπαίδευσης των εργαζομένων του τομέα Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας θα μπορούσαν να καλυφθούν εν μέρει με στοχευμένα επιδοτούμενα προγράμματα κατάρτισης για τους εργαζόμενους σε κοινωνικές επιχειρήσεις με σκοπό την ενίσχυση και την περαιτέρω ανάπτυξη των δεξιοτήτων τους. Τα προγράμματα δύναται να περιλαμβάνουν τα εξής αντικείμενα/ενότητες κατάρτισης:

- Θεσμικό Πλαίσιο της κοινωνική επιχειρηματικότητας.
- Επιχειρηματικός προγραμματισμός.
- Επιχειρησιακός Σχεδιασμός.
- Μάρκετινγκ και Πωλήσεις.
- Ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών.
- Διαχείριση ανθρώπινων πόρων.
- Βασικές αρχές χρηματοοικονομικής διαχείρισης σε Κοινωνικές Επιχειρήσεις.

Τα προγράμματα κατάρτισης δύναται να έχουν διάρκεια έως 100 ώρες και να περιλαμβάνουν εκπαιδευτικό επίδομα 5€ ανά ώρα κατάρτισης, ενώ μπορούν να υλοποιηθούν με την μέθοδο της Μεικτής Μάθησης (δια ζώσης και εξ' αποστάσεως κατάρτιση/εκπαίδευση).

6. Βασικά συμπεράσματα

Σε αυτό το κεφάλαιο παρουσιάζονται τα βασικά ευρήματα/συμπεράσματα που προέκυψαν από την παρούσα έρευνα «Π.1.2.4 Ετήσιες πρωτογενείς έρευνες πεδίου σε κοινωνικές επιχειρήσεις της Περιφέρειας. Έτος 2022».

- Το 65% των κοινωνικών επιχειρήσεων έχει έδρα στον Δήμο Πατρέων, ενώ το 73,68% είναι επιχειρήσεις συλλογικού σκοπού.
- Όσο μεγαλύτερη η διάρκεια λειτουργίας μιας κοινωνικής επιχείρησης τόσο περισσότερα άτομα έχει, κατά μέσο όρο, ως εργαζομένους. Το γεγονός αυτό υποδεικνύει ότι οι νεοσύστατες επιχειρήσεις - Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (ΚΑΛΟ) χρήζουν στήριξης στο ξεκίνημά τους ως προς τις θέσεις εργασίας που δύναται να παρέχουν. Αναλυτικότερα, οι επιχειρήσεις που λειτουργούν για πάνω από 3 έτη απασχολούν, κατά μέσο όρο, 10 περίπου άτομα, ενώ οι νεοσύστατες κοινωνικές επιχειρήσεις (λειτουργούν 1 έτος) έχουν κατά μέσο όρο περίπου 2 εργαζομένους.
- Οι Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας – ΚΑΛΟ κυρίως δραστηριοποιούνται στη έδρα τους, καθώς μόνο το 16% των ερωτηθέντων διαθέτει πάνω από ένα κατάστημα, γεγονός στο οποίο ίσως να έχει συμβάλει η περιορισμένη ύπαρξη χρηματοδοτικών εργαλείων για την ανάπτυξη των κοινωνικών επιχειρήσεων.
- Με βάση τις απαντήσεις των φορέων ως προς το θεσμικό πλαίσιο που διέπει την λειτουργία των φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας – ΚΑΛΟ (ν.4430/2016), και ειδικότερα ως προς το υφιστάμενο φορολογικό πλαίσιο, προκύπτει ότι το τελευταίο, για την πλειοψηφία των ερωτηθέντων, δεν δρα ανασταλτικά για την ίδρυση φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας - ΚΑΛΟ (31,58% κρίνεται ουδέτερο και 23,68% ικανοποιητικό).
- Περίπου το 60% των φορέων δήλωσαν ότι τα έσοδα από την επιχειρηματική δραστηριότητα που ασκούν (πωλήσεις), δεν είχαν μεγάλη συνεισφορά στη χρηματοδότηση της επιχείρησής τους, γεγονός που υποδεικνύει την εξάρτηση από εξωτερικές πηγές χρηματοδότησης (π.χ. δημόσιο, ευρωπαϊκά προγράμματα κλπ.). Το γεγονός αυτό δημιουργεί μια επισφάλεια ως προς την εξάρτησή τους από τις ανωτέρω πηγές, αλλά και συνάμα συνιστά έναν εν δυνάμει κίνδυνο για τη βιωσιμότητά τους.
- Το (82%) των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας – ΚΑΛΟ έχει από πολύ χαμηλή έως μηδενική πρόσβαση σε τραπεζικό δανεισμό γεγονός που αφενός επιδρά αρνητικά στην αναπτυξιακή πορεία του εν λόγω τομέα, και αφετέρου υποδηλώνει την έλλειψη εξειδικευμένων προϊόντων χρηματοδότησης των φορέων ΚΑΛΟ.
- Η μέχρι τώρα συμμετοχή των επιχειρήσεων σε επιδοτούμενα προγράμματα για την υλοποίηση επιχειρηματικών σχεδίων με θέμα είτε την ενίσχυση με εξοπλισμό είτε την εισαγωγή καινοτομιών διαφαίνεται ότι είναι σε χαμηλά επίπεδα, καθώς το 78% των ερωτηθέντων δεν είχε λάβει μέρος σε σχετικό επιδοτούμενο πρόγραμμα.
- Οι επιχειρήσεις που κατάφεραν και αξιοποίησαν επιδοτούμενα προγράμματα (22% των ερωτηθέντων), δημιούργησαν νέες θέσεις εργασίας. Όλες οι επιχειρήσεις που επιδοτήθηκαν ανέφεραν ότι το εν λόγω επιχειρηματικό σχέδιο προέβλεπε και

πρόσληψη προσωπικού, η οποία επέφερε κατά μέσο όρο πρόσληψη 3 ατόμων ανά επιχείρηση.

- Με βάση τις απαντήσεις των ερωτηθέντων **Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας**, η οικονομική επίδοση για την πλειονότητα αυτών (περίπου 40%) ήταν χειρότερη το 2021 σε σχέση με το 2020, ίδια για το 29%, ενώ μόνο 1 στις 3 ερωτηθείσες κοινωνικές επιχειρήσεις κατέγραψε βελτίωση της οικονομικής της κατάστασης
- **Οι 8 στους 10 φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας δήλωσαν ότι στις άμεσες ανάγκες τους για την επιτυχή υποστήριξη του επιχειρηματικού σχεδιασμού τους είναι η επιδότηση συγκεκριμένου επιχειρηματικού σχεδίου, γεγονός που δείχνει ότι είναι κρίσιμης σημασίας η υλοποίηση αντίστοιχων δράσεων μέσω του Περιφερειακού Προγράμματος «Δυτικής Ελλάδας» 2021-2027.** Ειδικότερα, οι δράσεις αυτές θα πρέπει να αφορούν την οικονομική στήριξη των φορέων ΚΑΛΟ στην απόκτηση υποδομών, στην ανάπτυξη νέων προϊόντων - υπηρεσιών κλπ. με σκοπό την περαιτέρω ανάπτυξή τους.
- Επιπροσθέτως, αναδείχθηκε ότι **6 στους 10 Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας χρήζουν υποστήριξης στον τομέα της εξωστρέφειας και ότι 1 στους 2 χρειάζεται υποστήριξη ως προς την ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών.** Αμφότεροι οι ανωτέρω τομείς απαιτούν εξωτερική υποστήριξη και τεχνογνωσία, δεδομένου ότι οι υπηρεσίες αυτές δύσκολα αναπτύσσονται δίχως συμβουλευτική υποστήριξη.
- Τους τελευταίους 12 μήνες, το 59,46% των κοινωνικών επιχειρήσεων διατήρησε σταθερές τις θέσεις εργασίας που προσφέρει, ενώ το 35,14% τις αύξησε.
- **Η πλειονότητα των φορέων ΚΑΛΟ (65,79%) δεν έχουν αξιοποιήσει σχετικά προγράμματα επιδότησης της ΔΥΠΑ για την πρόσληψη προσωπικού (π.χ. ΝΘΕ),** γεγονός που δείχνει ότι στερούνται ενός σημαντικού χρηματοδοτικού εργαλείου για την ενίσχυση της απασχόλησης σε αυτές. Το εύρημα αυτό καταδεικνύει τη σημαντικότητα οι φορείς ΚΑΛΟ να ενημερωθούν από την ΔΥΠΑ για τους όρους και τα οφέλη που μπορούν να προκύψουν από την αξιοποίηση τέτοιου είδους προγραμμάτων. Από τους φορείς ΚΑΛΟ που αξιοποίησαν τέτοια προγράμματα (34,21%), το 90% απάντησαν ότι ήταν ικανοποιημένοι από το σχετικό πρόγραμμα επιδότησης.
- Το 70% των ερωτηθέντων φορέων ΚΑΛΟ απάντησε ότι η επιχείρησή τους διαθέτει κενές θέσεις εργασίας για τις οποίες σχεδιάζει να προβεί σε προσλήψεις το επόμενο διάστημα, εκ των οποίων το 76% απάντησε ότι έχει πρόθεση να χρησιμοποιήσει την Δημόσια Υπηρεσία Απασχόληση (πρώην ΟΑΕΔ - νυν ΔΥΠΑ βάση του Ν 4921/2022) για την κάλυψη των θέσεων αυτών με υπόδειξη ανέργων και μέσω επιδοτούμενων προγραμμάτων πρόσληψης. Παράλληλα, όμως, το **65% δηλώνει ότι σε περίπτωση που δεν λάβουν επιδότηση από την ΔΥΠΑ θα επηρεαστεί αρνητικά η προοπτική προσλήψεων από την επιχείρησή τους,** γεγονός που καταδεικνύει ότι τα προγράμματα επιδότησης της απασχόλησης (Νέες θέσεις Εργασίας, Προγράμματα Προεργασίας, Προγράμματα Απόκτησης Επαγγελματικής Εμπειρίας) συνιστούν κρίσιμο παράγοντα για την αύξηση της απασχόλησης στους **Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας.**

- **Αντιστοίχως, το 80% δηλώνει ενδιαφέρον να διαθέσει θέσεις για πρακτική άσκηση φοιτητών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, ή ακόμα και για πρακτική άσκηση σπουδαστών μαθητείας ΙΕΚ/ΟΑΕΔ.**
- **Ως προς το επίπεδο των δεξιοτήτων του προσωπικού τους, το 94,3% των συμμετεχόντων στην έρευνα απάντησαν ότι το προσωπικό τους διαθέτει την απαιτούμενη εκπαίδευση/δεξιότητες σε ικανοποιητικό ή μεγάλο βαθμό, σε σχέση με τα καθήκοντα που πρέπει να εκτελέσει ώστε να καταστούν ανταγωνιστικές στο ευρύτερο περιβάλλον που δραστηριοποιούνται.** Ειδικότερα, το 71,5% θωρεί ότι το προσωπικό τους διαθέτει τις απαιτούμενες ψηφιακές δεξιότητες σε ικανοποιητικό ή μεγάλο βαθμό. Ωστόσο, οι απαντήσεις με βάση την ανάλυση του αναδόχου θεωρούνται ως υπερεκτιμημένες, καθώς η συνολική εικόνα με βάση τα εθνικά στοιχεία για το σύνολο της χώρας υποδεικνύουν ότι το ποσοστό των ατόμων με ψηφιακές δεξιότητες άνω του βασικού επιπέδου ανέρχεται σε 32%, ποσοστό το οποίο υπολείπεται αρκετά του μέσου όρου της ΕΕ (57%).
- **7 στους 10 φορείς δεν έχουν εκτελέσει προγράμματα εκπαίδευσης/επιμόρφωσης του προσωπικού τους,** εύρημα το οποίο προκαλεί προβληματισμό, αλλά συνδέεται και με τις συνολικές χαμηλές επιδόσεις της χώρας στα θέματα Δια Βίου Μάθησης του πληθυσμού. Υπό αυτό το πρίσμα, είναι σημαντικό τόσο οι φορείς όσο και οι εργαζόμενοι των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας της Δυτικής Ελλάδας, να ενημερωθούν για τις νέες δυνατότητες που θα τους παρέχονται πλέον από τους Ατομικούς Λογαριασμούς Δεξιοτήτων που θεσπίστηκαν με το νόμο 4921/2022 «Δουλειές ξανά» και θα παρέχουν άμεσες ευκαιρίες εκπαίδευσης και κατάρτισης στο ανθρώπινο δυναμικό.
- **Το 76% των φορέων ΚΑΛΟ δήλωσαν ότι σκοπεύουν να υλοποιήσουν σχετικά προγράμματα εκπαίδευσης/κατάρτισης του προσωπικού τους,** εύρημα που δείχνει ότι στην πλειοψηφία τους οι φορείς ΚΑΛΟ έχουν αντιληφθεί ότι οι ραγδαίες τεχνολογικές μεταβολές, η επιτάχυνση της ψηφιοποίησης των οικονομικών δραστηριοτήτων και ο ολοένα εντεινόμενος ανταγωνισμός που επικρατεί δημιουργούν την επιτακτική ανάγκη ενίσχυσης του προσωπικού τους με νέες δεξιότητες μέσα από προγράμματα εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης. Ωστόσο, μόνο το 14% των επιχειρήσεων φαίνονται πρόθυμες να αναλάβουν εξ' ολοκλήρου το κόστος εκπαίδευσης του προσωπικού τους, καθώς το 86% αυτών είτε προτιμούν να ενταχθούν σε κάποιο επιδοτούμενο πρόγραμμα επιμόρφωσης προσωπικού είτε προτιμούν συνδυασμό των δύο παραπάνω τρόπων χρηματοδότησης
- Με βάση την εμπειρία της πανδημίας COVID-19 **το 50% των κοινωνικών επιχειρήσεων θα επέλεγε να καταρτίσουν το προσωπικό τους πάνω στις ψηφιακές δεξιότητες** (22,2% πάνω στις «Βασικές ψηφιακές ικανότητες - Εφαρμογές Γραφείου και το 27,8% σε «Εξειδικευμένες ψηφιακές ικανότητες 27,8%»), το 19,4% θα επέλεγε τα «Θέματα διαδικτύου και ηλεκτρονικού εμπορίου» και το 13,9% θα επέλεγε «Θέματα σχετικά με την αποδοτική τηλεργασία και την συνεργασία ομάδων από απόσταση».

7. Παράρτημα

7.1 Συνοδευτική επιστολή ερωτηματολογίου έρευνας που απευθύνθηκε στις κοινωνικές επιχειρήσεις

Περιφερειακός Μηχανισμός
Διάγνωσης Αναγκών Αγοράς
Εργασίας Δυτικής Ελλάδας

Συμμετοχή σε έρευνα διάγνωσης αναγκών για Κοινωνικές Επιχειρήσεις - Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (ΚΑΛΟ) της Δυτικής Ελλάδας

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας διεξάγει Έρευνα στις Κοινωνικές Επιχειρήσεις -Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (ΚΑΛΟ) της Δυτικής Ελλάδας. Στόχος της έρευνας είναι η διάγνωση και τεκμηρίωση των αναγκών τους έτσι ώστε να συμβάλλει στον σχεδιασμό επιδοτούμενων προγραμμάτων μέσω του ΕΣΠΑ 2021-2027 (ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας, Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα) και άλλων χρηματοδοτικών εργαλείων που θα ενισχύσουν τις ανωτέρω επιχειρήσεις και τους εργαζόμενους τους στην αναπτυξιακή τους δυναμική και στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας τους στην Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας.

Τα ευρήματα της έρευνας επιδιώκουν να συμβάλλουν στον οικονομικά επωφελή για τις επιχειρήσεις **σχεδιασμό προγραμμάτων όπως:** χρηματοδοτικά προγράμματα, τεχνολογικός εκσυγχρονισμός, νέες θέσεις εργασίας, επαγγελματική κατάρτιση εργαζομένων, πρακτική Άσκηση **στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2021-2027 (μεταξύ άλλων και του ΠΕΠ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2021-2027)** όπου συνδυαστικά προβλέπονται δράσεις για την ανάπτυξη, υποστήριξη και προώθηση της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (ΚΑΛΟ), παρεμβάσεις ανάπτυξης πλαισίου κινήτρων και διευκόλυνσης της πρόσβασης σε χρηματοδότηση, χρηματοδοτικά εργαλεία, θεσμικές ρυθμίσεις για τη δημιουργία κατάλληλων συνθηκών για την περαιτέρω ανάπτυξη του θεσμού της ΚΑΛΟ.

Η έρευνα διενεργείται στο πλαίσιο της πράξης «Περιφερειακός Μηχανισμός Διάγνωσης της Αγοράς Εργασίας στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας (MIS 5075872), στο πλαίσιο του ΕΠ Δυτική Ελλάδα 2014-2020. Δικαιούχος της πράξης είναι η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού (Δι.Α.Π.) Ανάδοχος του έργου είναι η εταιρεία EEO Group Α.Ε.

Οι απαντήσεις σας θα παραμείνουν απόλυτα εμπιστευτικές και θα χρησιμοποιηθούν μόνο για στατιστικούς λόγους. Η εταιρία EEO GROUP Α.Ε. ανάδοχος του έργου και εκτελών την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων για λογαριασμό της δικαιούχου Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (Υπεύθυνη Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων), έχει λάβει όλα τα απαιτούμενα μέτρα για την προστασία των προσωπικών σας δεδομένων και συμμορφώνεται με όλες τις νομικές και κανονιστικές υποχρεώσεις προστασίας προσωπικών δεδομένων και διασφάλισης του απορρήτου των επικοινωνιών.

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επισκεφθείτε την ιστοσελίδα μας: <https://www.pde-mae.gr/>

Για την συμπλήρωση του ερωτηματολογίου παρακαλώ πατήστε τον ακόλουθο σύνδεσμο: <https://forms.gle/ZdMvdHU46ffZzyyN6>

Για οποιαδήποτε πληροφορία ή περαιτέρω διευκρίνιση επιθυμείτε όσον αφορά στην έρευνα, μπορείτε να επικοινωνήσετε στο mail: info@eeogroup.gr

7.2 Ερωτηματολόγιο έρευνας

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Στα πλαίσιο του έργου :

«Περιφερειακός Μηχανισμός Διάγνωσης της Αγοράς Εργασίας στην Περιφέρεια
Δυτικής Ελλάδας

MIS 5075872,

Τμήμα Α: Γενικά Χαρακτηριστικά Επιχείρησης

1. Πότε ιδρύθηκε η κοινωνική επιχείρησή σας; .....(Έτος)
2. Ποιοι είναι οι κλάδοι δραστηριότητας της επιχείρησής σας;
  - A. Κύριος κλάδος (Διψήφιο ΣΤΑΚΟΔ 08):.....
  - B. Δευτερεύοντες κλάδοι (Διψήφιοι ΣΤΑΚΟΔ 08):
.....
3. Περιγράψτε συνοπτικά το σύνολο των δραστηριοτήτων που υλοποιεί η επιχείρησή σας.
 .....
 .....
 .....
 .....
4. Σε ποιο/ους Δήμο/ους δραστηριοποιείται η επιχείρησή σας;
  - A. Π.Ε.ΑΧΑΪΑΣ
    - i. ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΕΩΝ
    - ii. ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ
    - iii. ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ
    - iv. ΔΗΜΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΧΑΪΑΣ
    - v. ΔΗΜΟΣ ΕΡΥΜΑΝΘΟΥ

Β. Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ

- i. ΔΗΜΟΣ ΠΥΡΓΟΥ
- ii. ΔΗΜΟΣ ΗΛΙΔΑΣ
- iii. ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΑΒΙΔΑΣ - ΚΥΛΛΗΝΗΣ
- iv. ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΙΤΣΑΙΝΑΣ - ΚΡΕΣΤΕΝΩΝ
- v. ΔΗΜΟΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ
- vi. ΔΗΜΟΣ ΖΑΧΑΡΩΣ
- vii. ΔΗΜΟΣ ΠΗΝΕΙΟΥ

Γ. Π.Ε. ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ

- i. ΔΗΜΟΣ ΙΕΡΑΣ ΠΟΛΗΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
- ii. ΔΗΜΟΣ ΑΚΤΙΟΥ - ΒΟΝΙΤΣΑΣ
- iii. ΔΗΜΟΣ ΑΓΡΙΝΙΟΥ
- iv. ΔΗΜΟΣ ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ
- v. ΔΗΜΟΣ ΘΕΡΜΟΥ
- vi. ΔΗΜΟΣ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ
- vii. ΔΗΜΟΣ ΞΗΡΟΜΕΡΟΥ

5. Σε ποιο Δήμο έχει έδρα η επιχείρησή σας;

Α. Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ

- i. ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΕΩΝ
- ii. ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ
- iii. ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ
- iv. ΔΗΜΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΧΑΪΑΣ
- v. ΔΗΜΟΣ ΕΡΥΜΑΝΘΟΥ

Β. Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ

- i. ΔΗΜΟΣ ΠΥΡΓΟΥ
- ii. ΔΗΜΟΣ ΗΛΙΔΑΣ
- iii. ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΑΒΙΔΑΣ - ΚΥΛΛΗΝΗΣ
- iv. ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΙΤΣΑΙΝΑΣ - ΚΡΕΣΤΕΝΩΝ
- v. ΔΗΜΟΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ
- vi. ΔΗΜΟΣ ΖΑΧΑΡΩΣ
- vii. ΔΗΜΟΣ ΠΗΝΕΙΟΥ

Γ. Π.Ε. ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ

- viii. ΔΗΜΟΣ ΙΕΡΑΣ ΠΟΛΗΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
- ix. ΔΗΜΟΣ ΑΚΤΙΟΥ - ΒΟΝΙΤΣΑΣ
- x. ΔΗΜΟΣ ΑΓΡΙΝΙΟΥ
- xi. ΔΗΜΟΣ ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ
- xii. ΔΗΜΟΣ ΘΕΡΜΟΥ
- xiii. ΔΗΜΟΣ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ
- xiv. ΔΗΜΟΣ ΞΗΡΟΜΕΡΟΥ

6. Ποια είναι η κατηγορία της κοινωνικής επιχείρησης;
- Συλλογικού Σκοπού
  - Κοινωνικής Φροντίδας
  - Ένταξης
  - Κοίσπε
  - Συνεταιρισμός Εργαζομένων
7. Πόσα έτη λειτουργεί η επιχείρηση;
- 1 έτος
  - 2 έτη
  - 3 έτη
  - Πάνω από 3 έτη
8. Πόσα άτομα είναι μέλη - μέτοχοι στην κοινωνική επιχείρησή σας;.....(Αριθμός)
9. Πόσα άτομα απασχολούνται σήμερα στην κοινωνική επιχείρησή σας (συμπεριλαμβάνοντας τα μέλη);.....
.....(Αριθμός)
10. Πόσα άτομα απασχολούνται σήμερα στην κοινωνική επιχείρησή σας (εξαιρουμένων των μελών);.....
.....(Αριθμός)
11. Η επιχείρησή σας έχει πάνω από ένα κατάστημα;
- ΝΑΙ
  - ΟΧΙ
12. Εάν στην προηγούμενη ερώτηση (Ερώτηση 11) απαντήσατε «ΝΑΙ», τότε πόσα υποκαταστήματα συνολικά έχει η επιχείρησή σας;.....
.....(Αριθμός)

Τμήμα Β: Υφιστάμενη Κατάσταση -Μελλοντικές Προοπτικές

13. Πως αξιολογείτε το υφιστάμενο φορολογικό πλαίσιο για την λειτουργία των κοινωνικών επιχειρήσεων ως προς τις προοπτικές που δημιουργεί για μια νέα κοινωνική επιχείρηση;
- Είναι ικανοποιητικό
  - Είναι ουδέτερο

- iii. Δυσχεραίνει τις προοπτικές για την λειτουργία μιας κοινωνικής επιχείρησης
- iv. Χρήζει σημαντικών βελτιώσεων

14. Εάν στην προηγούμενη ερώτηση (Ερώτηση 13) απαντήσατε «ότι χρήζει σημαντικών βελτιώσεων», ποιες πιστεύετε ότι θα μπορούσαν να είναι αυτές;

.....

.....

.....

.....

15. Ποιες ήταν οι βασικές πηγές χρηματοδότησής σας την τελευταία διετία (σημειώστε με 5 εκείνες που θεωρείται ότι έχουν πολύ υψηλή σημαντικότητα και με 1 εκείνες που δεν έχουν καθόλου)

	Καθόλου (1)	Χαμηλή (2)	Μέτρια (3)	Υψηλή (4)	Πολύ Υψηλή (5)	ΔΞ/ΔΑ
Έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα της επιχείρησης						
Δανεισμός						
Επιχορηγήσεις ⁴						
Χορηγίες						
Κεφάλαια από κληροδοτήματα, δωρεές και διάφορες παραχωρήσεις χρήσης περιουσιακών στοιχείων						
Λοιπά (π.χ. crowdfunding)						

Στην κατηγορία “Λοιπές” αναγράψτε την πηγή χρηματοδότησης.....

16. Κατά την τελευταία τριετία (2019-2022), έχετε συμμετάσχει σε κάποιο επιδοτούμενο πρόγραμμα που να αφορά επιχειρηματικό σχέδιο είτε με θέμα την

⁴ Π.χ Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, την Ευρωπαϊκή Ένωση, διεθνείς ή εθνικούς οργανισμούς ή Ο.Τ.Α.

ενίσχυση σας με εξοπλισμό είτε την εισαγωγή καινοτομιών που να αφορούν παραγωγικές διαδικασίες ή διεργασίες;

- i. ΝΑΙ
- ii. ΟΧΙ

17. Εάν στην προηγούμενη ερώτηση (Ερώτηση 16) απαντήσατε «ΝΑΙ», τότε το εν λόγω επιχειρηματικό σχέδιο προέβλεπε και αντίστοιχη πρόσληψη προσωπικού;

- i. ΝΑΙ
- ii. ΟΧΙ

18. Εάν στην προηγούμενη ερώτηση (Ερώτηση 17) απαντήσατε «ΝΑΙ», πόσες θέσεις εργασίας έχουν δημιουργηθεί στην επιχείρησή σας στο πλαίσιο του επιχειρηματικού σχεδίου;.....(Αριθμός)

19. Η οικονομική επίδοση της επιχείρησής σας το έτος 2021 σε σχέση με το έτος 2020 ήταν καλύτερη, ίδια ή χειρότερη;

- i. Καλύτερη
- ii. Ίδια
- iii. Χειρότερη

20. Μετά την ολοκλήρωση του οικονομικού έτους 2022, οι οικονομικές επιδόσεις της επιχείρησής σας αναμένεται να αυξηθούν, να μειωθούν ή να παραμείνουν ίδιες συγκριτικά με το προηγούμενο έτος (2021);

- i. Να αυξηθούν
- ii. Να παραμείνουν ίδιες
- iii. Να μειωθούν

21. Ποιες είναι οι άμεσες ανάγκες της επιχείρησής σας για να επιτύχετε τους στόχους του επιχειρηματικού σχεδιασμού σας για την επόμενη διετία;

	Καθόλου (1)	Χαμηλή (2)	Μέτρια (3)	Υψηλή (4)	Πολύ Υψηλή (5)	ΔΞ/ΔΑ
Επιδότηση για την υποστήριξη συγκεκριμένου επιχειρηματικού σχεδίου ⁵						
Πρόσβαση σε δανειοδότηση για την απόκτηση ρευστότητας και την κάλυψη τρέχουσων αναγκών						
Εκπαίδευση προσωπικού						

⁵ Πχ ενίσχυση σε υποδομές (γραφεία, εξοπλισμός, μεταστέγαση, ανάπτυξη νέων προϊόντων κλπ.)

Ενίσχυση της εξωστρέφειας της επιχείρησης						
Παροχή συμβουλών σε θέματα ανάπτυξης βελτίωσης προϊόντων ή υπηρεσιών						
Άλλη						

Στην κατηγορία “Άλλη” περιγράψτε ποια είναι

Τμήμα Γ: Θέσεις εργασίας

22. Ποια είναι η επαγγελματική ειδικότητα με τους περισσότερους εργαζομένους στην επιχείρησή σας;.....
.....
23. Τους τελευταίους δώδεκα (12) μήνες οι θέσεις εργασίας στην επιχείρησή σας έχουν αυξηθεί, μειωθεί ή δεν μεταβλήθηκαν;
  - i. Έχουν αυξηθεί
  - ii. Δεν μεταβλήθηκαν
  - iii. Έχουν μειωθεί
24. Έχετε αξιοποιήσει κατά καιρούς προγράμματα επιδότησης προσλήψεων του ΟΑΕΔ για να προσλάβετε προσωπικό;
  - i. ΝΑΙ
  - ii. ΟΧΙ
25. Εάν στην προηγούμενη ερώτηση (Ερώτηση 24) απαντήσατε «ΝΑΙ», είσατε ικανοποιημένος από το σχετικό πρόγραμμα επιδότησης και το ανθρώπινο δυναμικό που απασχολήσατε;
  - i. ΝΑΙ
  - ii. ΟΧΙ
26. Υπάρχουν αυτή τη στιγμή κενές θέσεις εργασίας στην επιχείρησή σας για τις οποίες σχεδιάζετε να κάνετε προσλήψεις;
  - i. ΝΑΙ
  - ii. ΟΧΙ
27. Εάν στην προηγούμενη ερώτηση (Ερώτηση 26) απαντήσατε «ΝΑΙ», πόσες και ποιες επαγγελματικές ειδικότητες αφορούν αυτές οι κενές θέσεις; Ποιο είναι το

εκπαιδευτικό επίπεδο⁶ και σημειώστε αν απαιτείται προϋπηρεσία⁷ για αυτές τις θέσεις;

Για την απαίτηση προϋπηρεσίας συμπληρώστε: ΝΑΙ ή ΟΧΙ

A/A	Ειδικότητα	Ζητούμενος Αριθμός	Εκπαιδευτικό Επίπεδο ⁸	Απαίτηση Προϋπηρεσίας

28. Εάν στην Ερώτηση 26 απαντήσατε «ΝΑΙ», σκοπεύετε να αξιοποιήσετε τον ΟΑΕΔ μέσω επιδότησης για την αναζήτηση προσωπικού στις ειδικότητες αυτές;
- ΝΑΙ
  - ΟΧΙ
29. Εάν δεν λάβετε επιδότηση από τον ΟΑΕΔ/νυν Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης θα επηρεαστεί αρνητικά η προοπτική προσλήψεων από την επιχείρησή σας;
- ΝΑΙ
  - ΟΧΙ
30. Η επιχείρησή σας το επόμενο έτος είναι σε θέση να παρέχει θέσεις πρακτικής άσκησης σε νέους κάτω των 29 ετών;
- ΝΑΙ
  - ΟΧΙ
31. Ποια από τα παρακάτω προγράμματα θα προτιμούσατε σύμφωνα με τις ανάγκες σας;
- Πρακτική άσκηση σπουδαστών μαθητείας ΙΕΚ ή ΟΑΕΔ
  - Πρακτική άσκηση φοιτητών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης
  - Και τα δυο ανωτέρω
32. Εάν στην Ερώτηση 26 απαντήσατε «ΟΧΙ», εκτιμάται ότι μέσα στο επόμενο έτος η επιχείρησή σας μπορεί να παρουσιάσει μείωση προσωπικού;
- ΝΑΙ
  - ΟΧΙ

⁶ Καμία τυπική εκπαίδευση/ 2: Βασική εκπαίδευση (Δημοτικό σχολείο)/ 3: Κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (Γυμνάσιο)/ 4: Ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (Λύκειο)/ 5: Μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση μη Πανεπιστημιακή (ΙΕΚ)/ 6: Πανεπιστημιακή εκπαίδευση (ΑΕΙ, ΤΕΙ)/ 7: Μεταπτυχιακή εκπαίδευση (MSc, PhD)

⁷ Ναι ή Όχι

Τμήμα Δ: Εκπαίδευση Ανθρώπινου Δυναμικού - Προτάσεις

33. Σε ποιο βαθμό εκτιμάτε ότι το προσωπικό σας διαθέτει την απαιτούμενη εκπαίδευση/δεξιότητες σε σχέση με τα καθήκοντα τους έτσι ώστε να την καθιστά ανταγωνιστική σε σχέση με τον ευρύτερο ανταγωνισμό που αντιμετωπίζει;
- Σε Μεγάλο βαθμό
  - Σε Ικανοποιητικό βαθμό
  - Σε Μέτριο βαθμό
  - Σε Μικρό βαθμό
  - Καθόλου
34. Σε ποιο βαθμό εκτιμάτε ότι το προσωπικό σας διαθέτει τις απαιτούμενες ψηφιακές δεξιότητες για την ανταπόκριση του στις νέες συνθήκες που διαμορφώνονται στην οικονομία;
- Σε μεγάλο βαθμό
  - Σε Ικανοποιητικό βαθμό
  - Σε Μέτριο βαθμό
  - Σε Μικρό βαθμό
  - Καθόλου
35. Μέχρι σήμερα η επιχείρησή σας έχει υλοποιήσει προγράμματα εκπαίδευσης/επιμόρφωσης προσωπικού;
- ΝΑΙ
  - ΟΧΙ
36. Μέσα στο επόμενο έτος σκοπεύετε να υλοποιήσετε προγράμματα εκπαίδευσης/επιμόρφωσης προσωπικού;
- ΝΑΙ
  - ΟΧΙ
37. Αν απαντήσατε «Ναι» σε ποια από τις παρακάτω κατηγορίες θα εντάσσονται
- Επιδοτούμενα (πχ μέσω ΕΣΠΑ, ΟΑΕΔ)
  - Αυτοχρηματοδοτούμενα (ίδιοι πόροι)
  - Συνδυασμός των ανωτέρω
38. Με βάση αφενός τις ανάγκες σας και αφετέρου και την εμπειρία της πανδημίας, σε ποια από τα παρακάτω θεματικά αντικείμενα θα επιλέγατε να παρέχετε εκπαίδευση στο προσωπικό σας;
- Βασικές ψηφιακές ικανότητες (Εφαρμογές Γραφείου – Office Suites)
  - Εξειδικευμένες ψηφιακές ικανότητες
  - Ξένες Γλώσσες
  - Θέματα σχετικά με την αποδοτική τηλεργασία και την συνεργασία ομάδων από απόσταση
  - Θέματα διαδικτύου και ηλεκτρονικού εμπορίου
  - Άλλο σύμφωνα με τις ανάγκες σας (Συμπληρώστε ποιο).....
.....

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
ΔΥΤΙΚΗΣ
ΕΛΛΑΔΑΣ
ζωάτη ανάπτυξης!

www.eeogroup.gr

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ 2014 – 2020
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

